

Anadolu Kùltür ve Sanat Tarihi 101

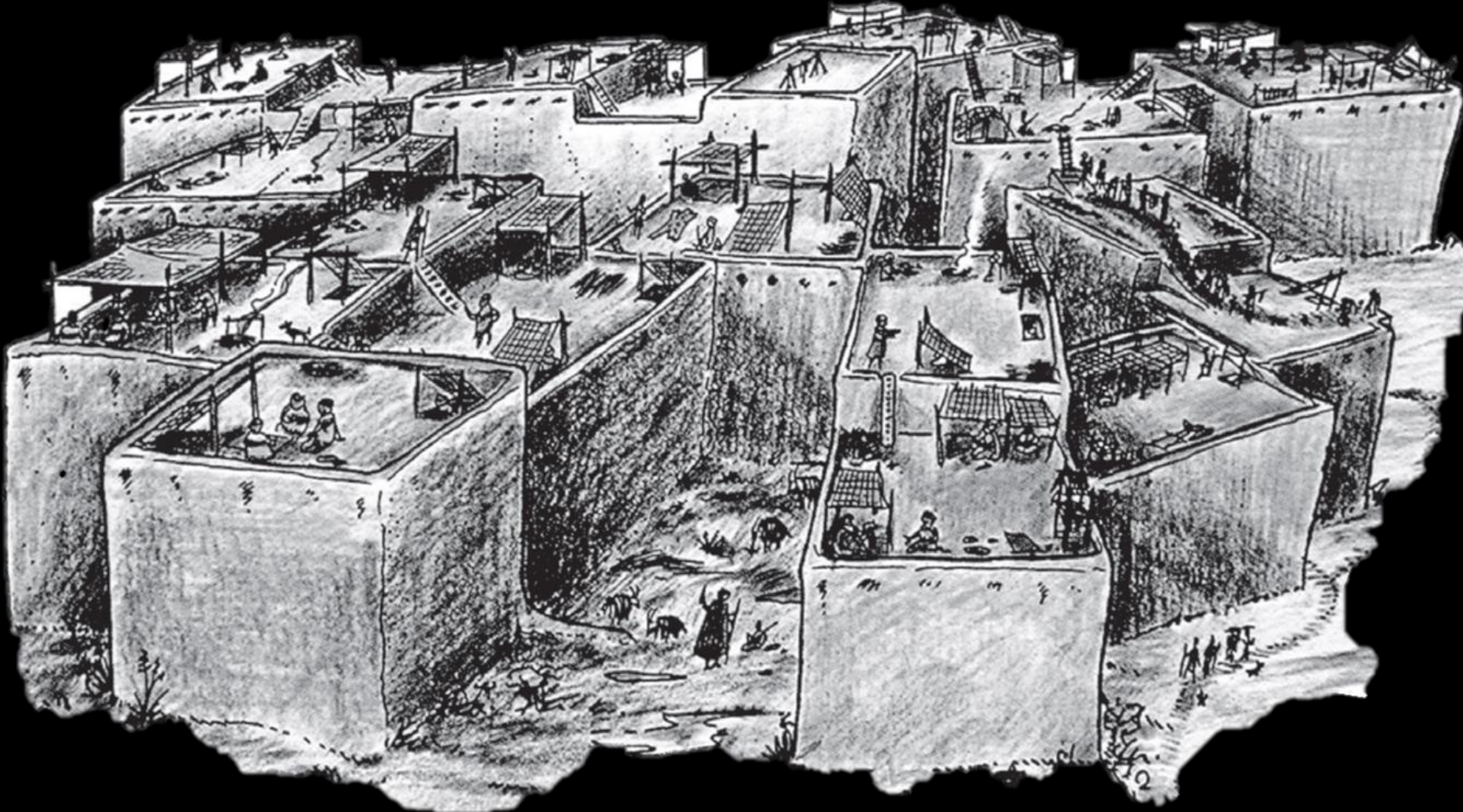
3. Oturum

www.arkeoakademi.com

 /arkeo.akademi

 /@arkeoakademi

Neolitik

Doğal çevrenin değişmesi, kalabalıklaşan nüfusun ihtiyaçları - besin kaynaklarında çeşitlilik arayışı

Buğday ve Arpa – Artı ürün/Üretim fazlası

Toprak sürme, zararlı otların temizlenmesi, sulama = verimlilik – kişi başına düşen iş yükünün artması

Elitler/Seçkin Gruplar – Zenginlik ve İktidar/Erk

Geç Epipaleolitik/Geç Driyas – MÖ 10.600/9200, yerleşik avcı-toplayıcı-balıkçı

PPNA – MÖ 9500/8700, tahıl yetiştiriciliğinin ilk deneyimleri

PPNB – MÖ 8700/7000, tarım

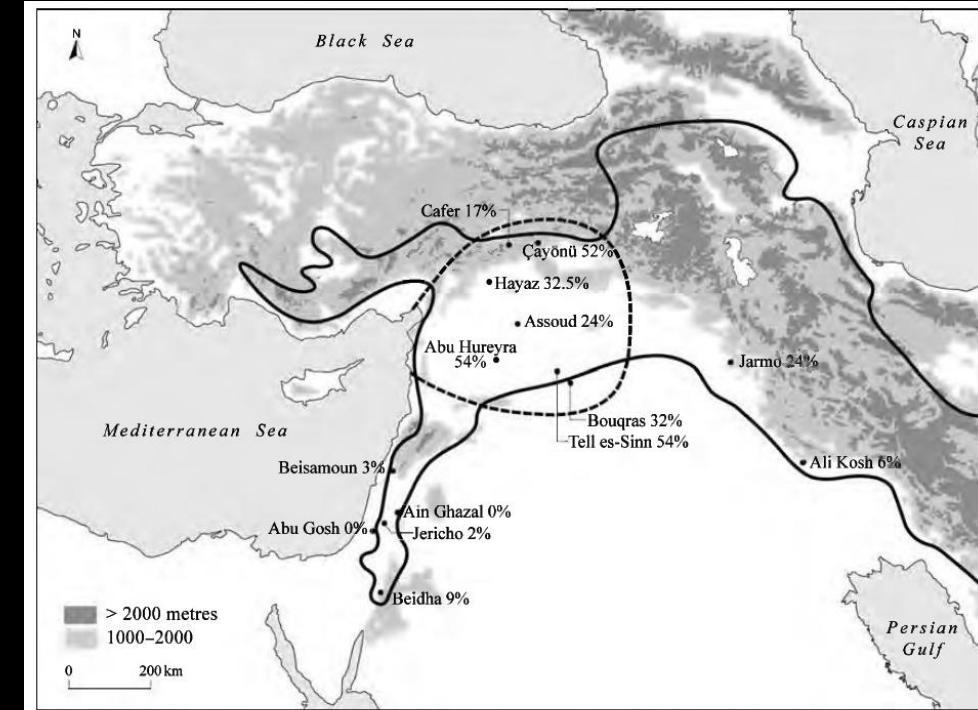
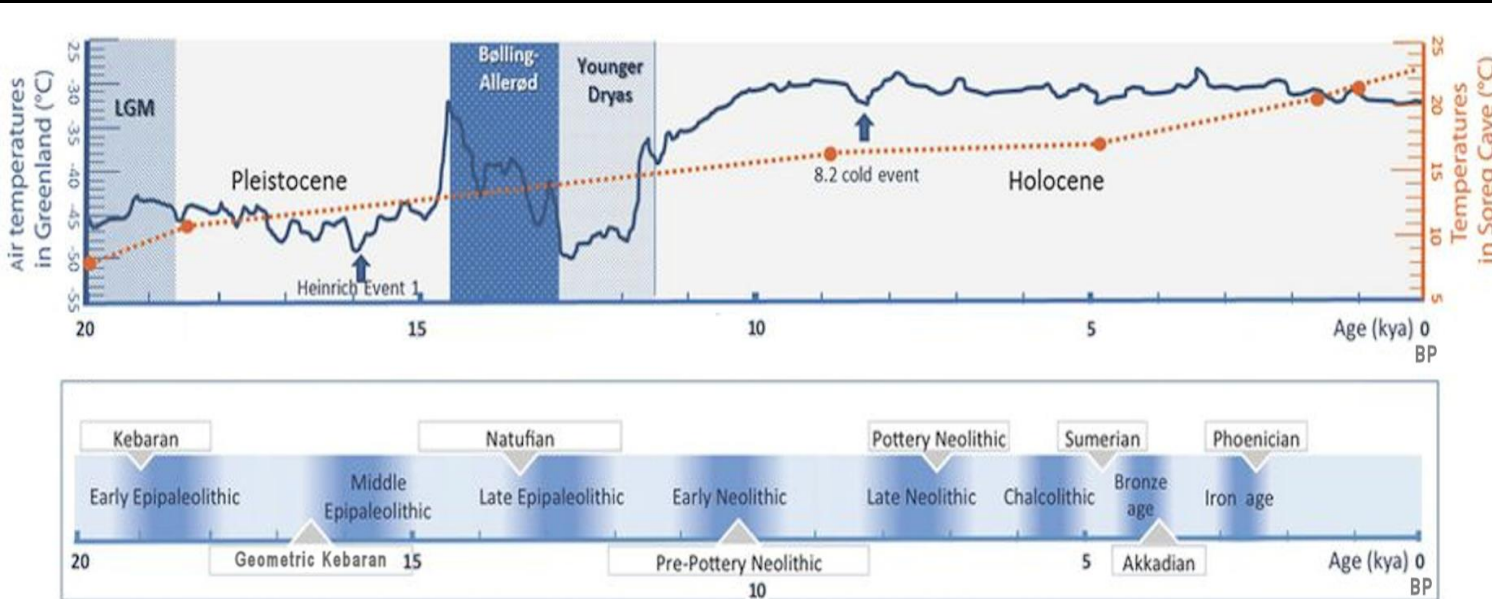

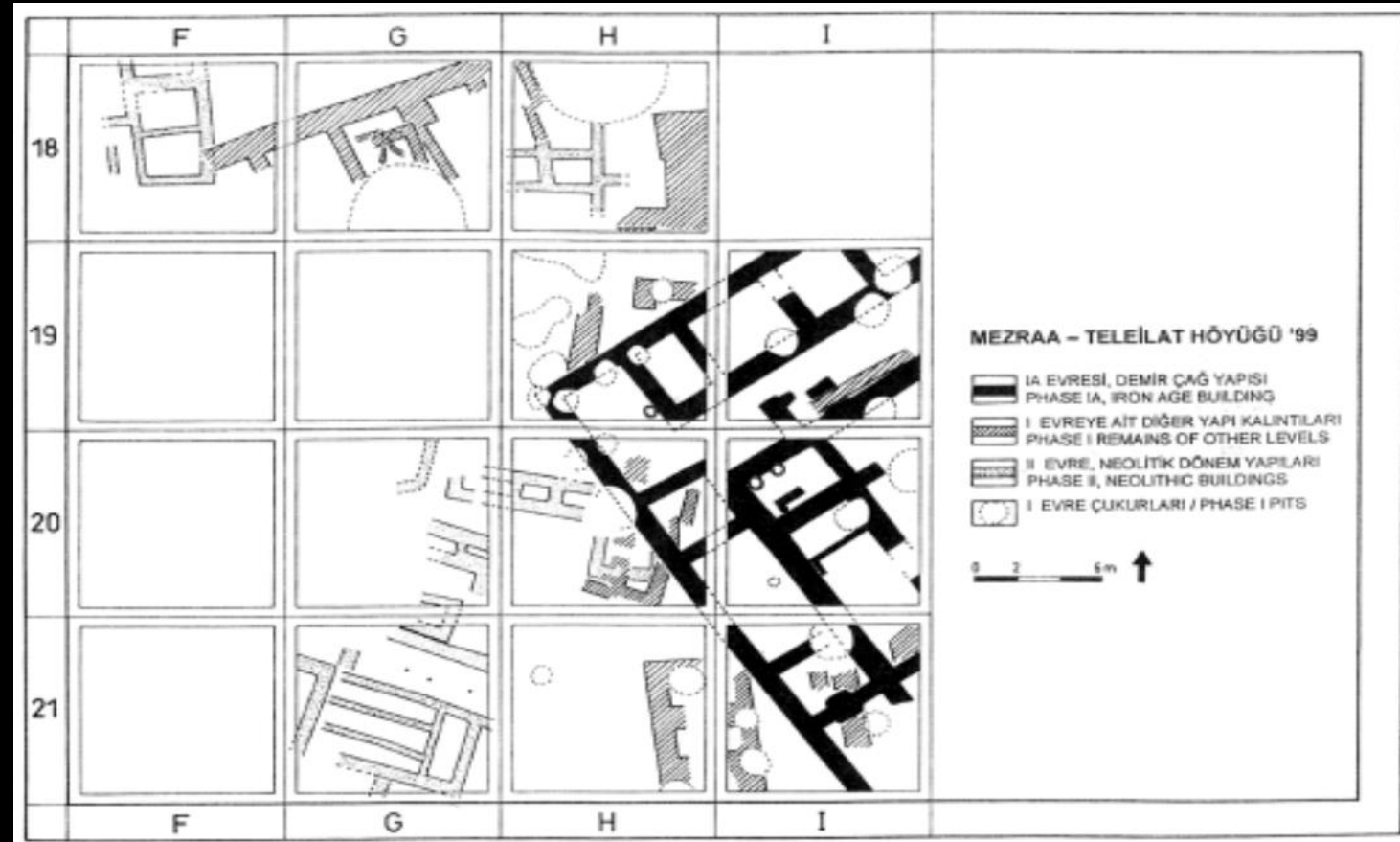
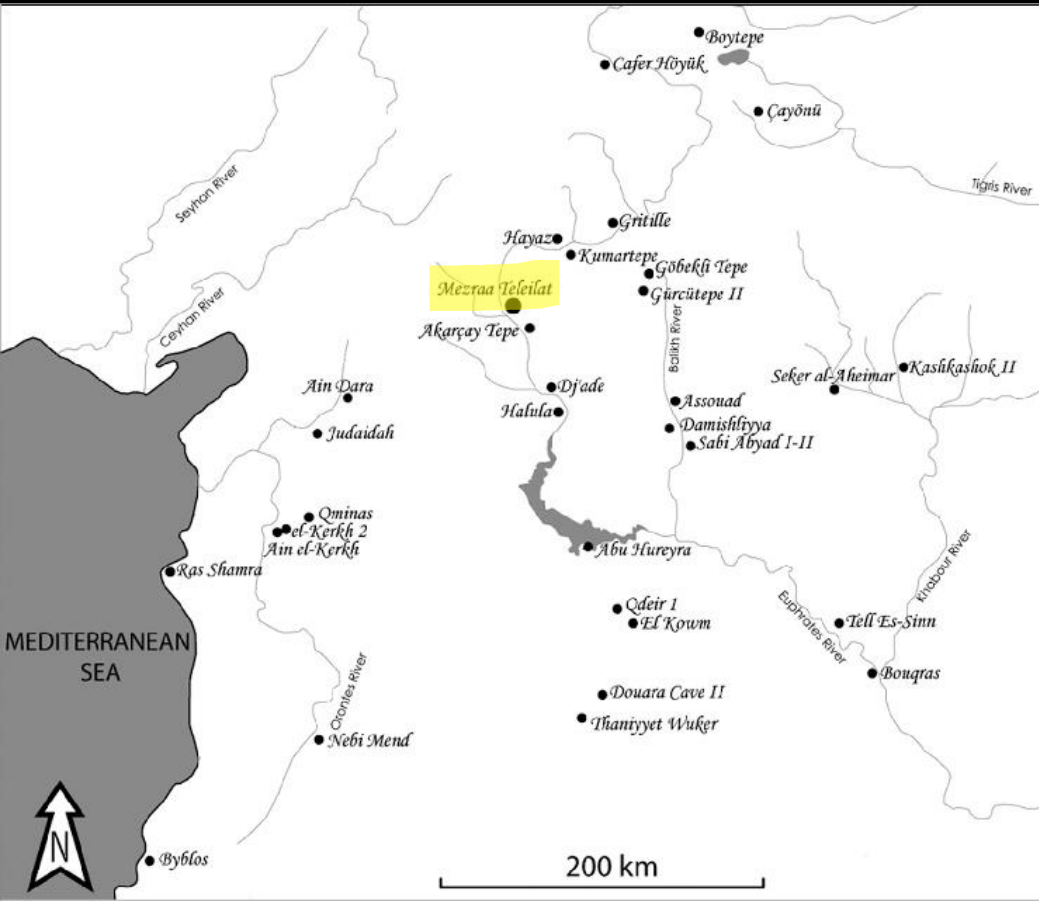
Figure 3.12 Map showing the area in which sheep were first domesticated set against the vast homeland of their wild ancestors. Percentages refer to the amount of sheep bones found in assemblages dated between 7000 and 6200 BC (after Smith 1995)

Çanak Çömleklili Neolitik - GD Anadolu

Mezra Teleilat

MÖ 9200 – MÖ 5200 (PPN - PN)

- I. kültür evresi Demir Çağı – MÖ 1400-300
- II. kültür evresi Çanak Çömleklili Neolitik Çağ – MÖ 7.000-5.200
- III. kültür evresi Çanak Çömleklili – Çanak Çömleksiz Geçiş Dönemi
- IV. kültür evresi Çanak Çömleksiz Neolitik Çağ MÖ 9.200 – Kutsal? Çevre duvarı

İNSAN FİGÜRİNİ

Buluntu yeri: Mezraa-Teleilat
Çanak Çömlekli Neolitik: MÖ 7.200 - 5.500
Kireçtaşı
Y: 2.83cm, G: 1.7cm, K: 2.3 cm
Envanter No: M.T 01.21

İNSAN FİGÜRİNİ

Buluntu yeri: Mezraa-Teleilat
Çanak Çömlekli Neolitik: MÖ 7.200 - 5.500
Kireçtaşı
Y: 3.2cm, G: 2.65cm, K: 1.35 cm
Envanter No: M.T 02.6

ÇÖMLEK

Buluntu yeri: Mezraa-Teleilat
Çanak Çömlekli Neolitik: MÖ 7.200 - 5.500
Pişmiş Toprak
Y: 24.7cm, Çap: 25.25cm
Envanter No: M.T 00.56

İNSAN FİGÜRİNİ

Buluntu yeri: Mezraa-Teleilat
Çanak Çömlekli Neolitik: MÖ 7.200 - 5.500
Kireçtaşı
Y: 2.72cm, G: 2.95cm, K: 1.6 cm
Envanter No: M.T 02.8

İNSAN FİGÜRİNİ

Buluntu yeri: Mezraa-Teleilat
Çanak Çömlekli Neolitik: MÖ 7.200 - 5.500
Kireçtaşı
Y: 4.4cm, G: 3.1cm, K: 2.2cm
Envanter No: M.T 99.12

ÇÖMLEKÇİK

Buluntu yeri: Mezraa-Teleilat
Çanak Çömlekli Neolitik: MÖ 7.200 - 5.500
Pişmiş Toprak
Y: 8.3cm, Çap: 8.1cm
Envanter No: M.T 01.22

İNSAN BAŞI

Buluntu yeri: Nevali Çori
Orta PPNB: MÖ 8.500 - 7.900
Kireçtaşı
Y: 3.1cm, G: 3.7cm
Envanter No: N.Ç 91.99

İNSAN BAŞI

Buluntu yeri: Nevali Çori
Orta PPNB: MÖ 8.500 - 7.900
Kireçtaşı
Y: 6.0cm, G: 7.0cm, K: 5.5 cm
Envanter No: N.Ç 90.50

İNSAN FİGÜRİNİ

Buluntu yeri: Göbeklitepe
PPN: MÖ 9.600 - 8.200
Nefrit
U: 5.1cm, G: 2.3cm, K: 2.7 cm
Envanter No: G.T 12.112

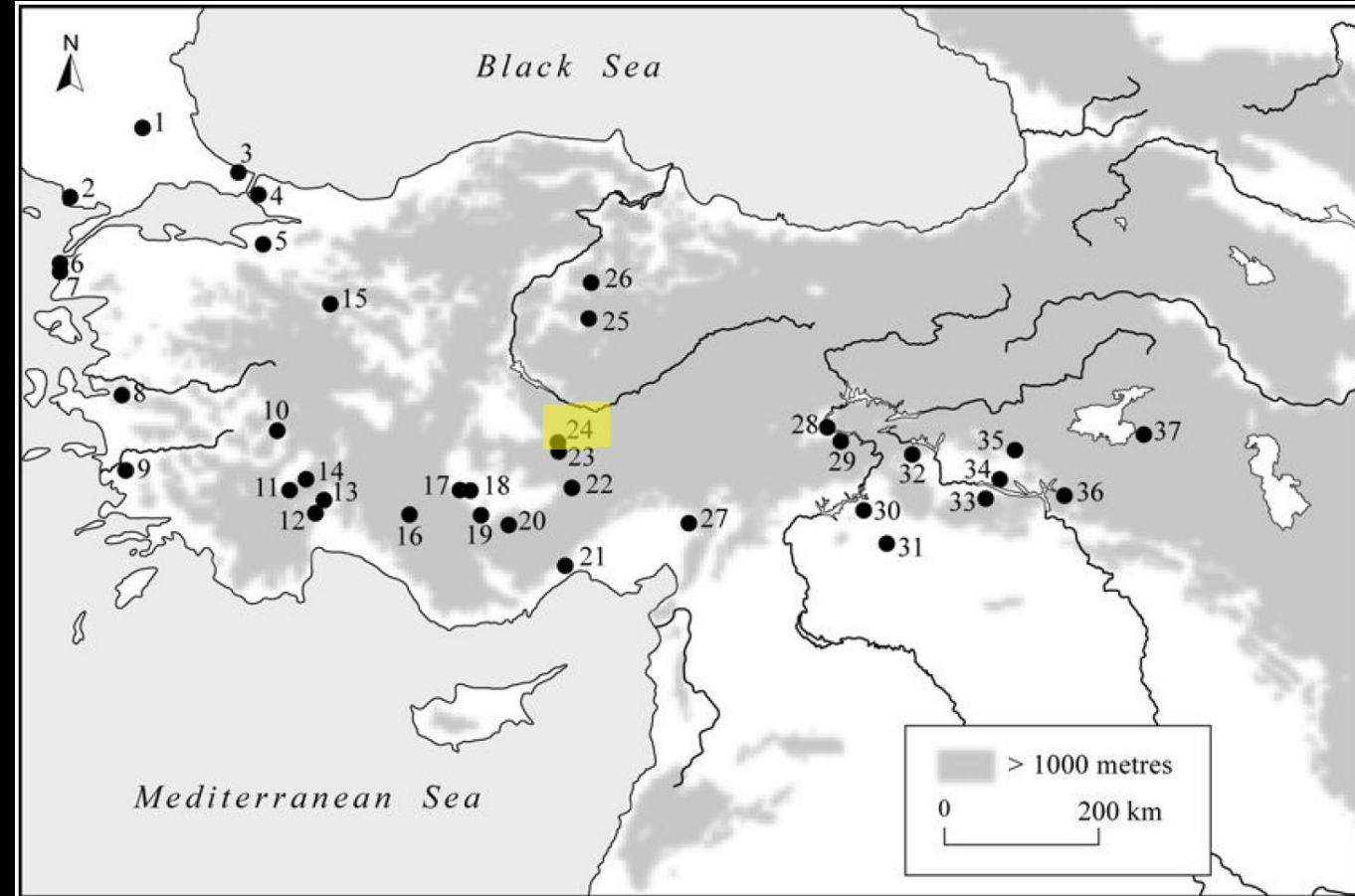
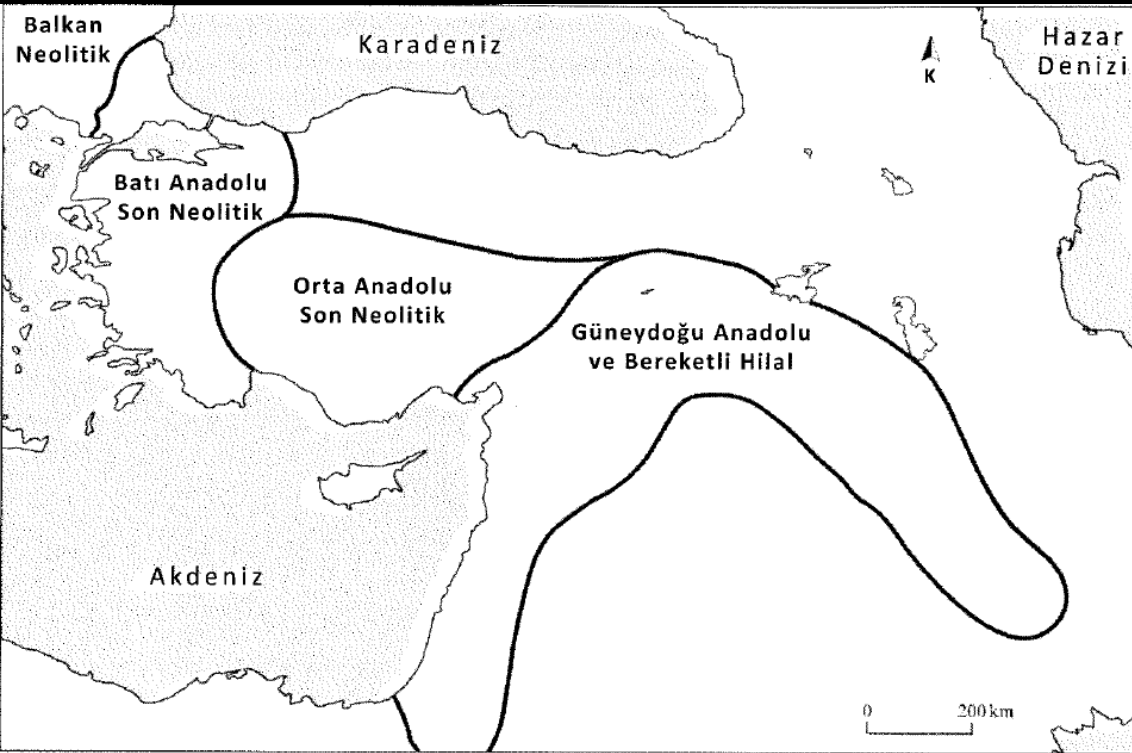

Çanak Çömleksiz Neolitik - Orta Anadolu

Aşıklı Höyük

MÖ 8400-7500 - PPN

Aksaray – Melendiz Çayı

1 Aşağıpınar	11 Hacılar	21 Yumuktepe	31 Göbekli Tepe
2 Hocaçeşme	12 Bademağacı	22 Köşk Höyük	32 Çayönü
3 Yarımburgaz	13 Höyücek	23 Musular	33 Kortik Tepe
4 Fikirtepe	14 Kuruçay	24 Aşıklı Höyük	34 Demircitepe
5 Ilıpınar	15 Orman Fidanlığı	25 Büyükkaya	35 Hallan Çemi
6 Kumtepe	16 Suberde	26 Büyük Güllücek	36 Güzir Höyük
7 Beşiktepe	17 Çatalhöyük (west)	27 Domuztepe	37 Tilkitepe
8 Ulucak	18 Çatalhöyük	28 Değirmen-tepe	
9 Latmos	19 Pınarbaşı	29 Cafer Höyük	
10 Beycesultan	20 Can Hasan	30 Nevalı Çori	

siyez, buğday, arpa, burçak, mercimek,
bezelye, çitlembik, antepfıstığı, badem

Çanak Çömleksiz Neolitik - Orta Anadolu

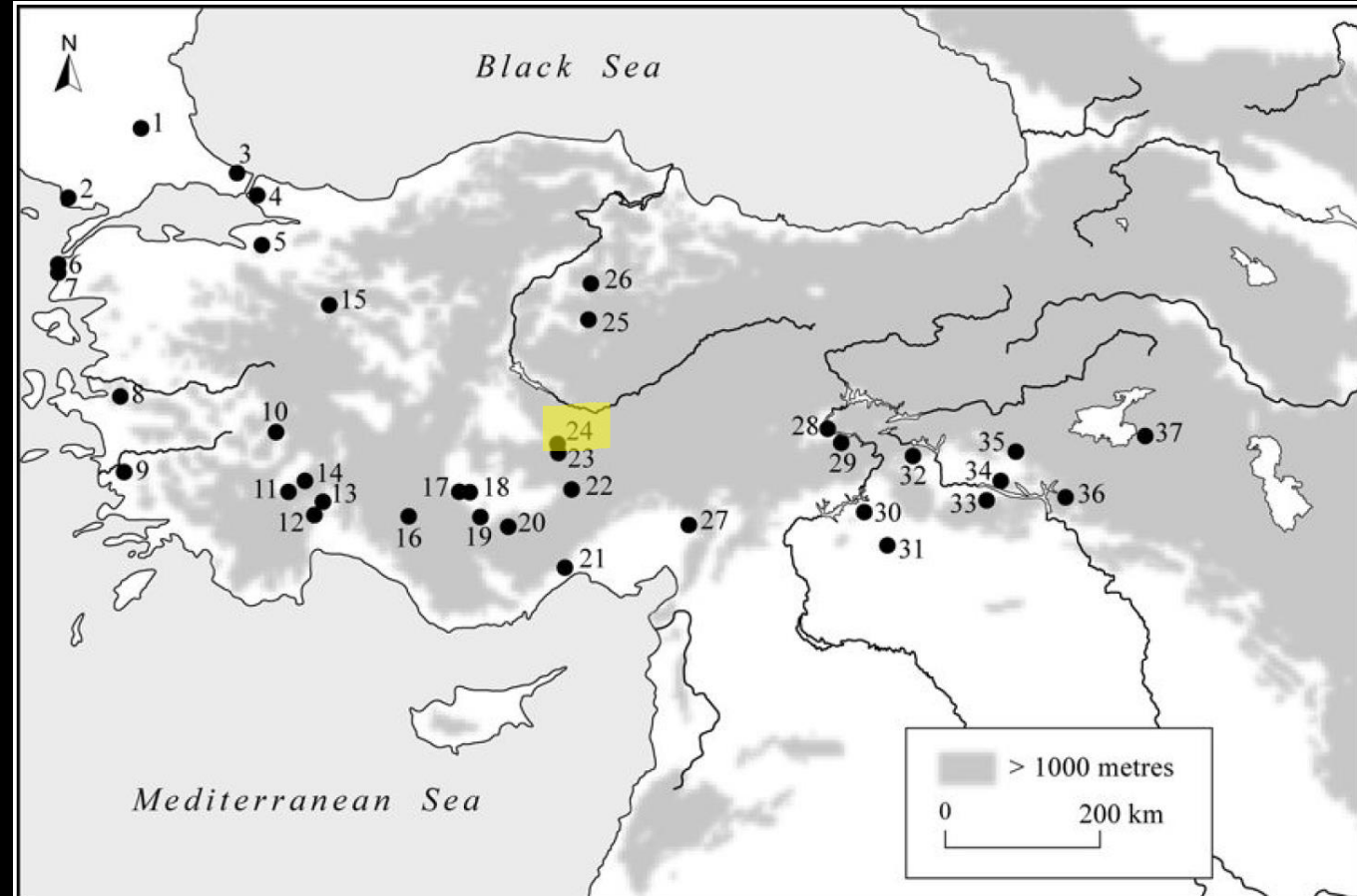
Aşıklı Höyük

MÖ 8400-7500 - PPN

Aksaray – Melendiz Çayı

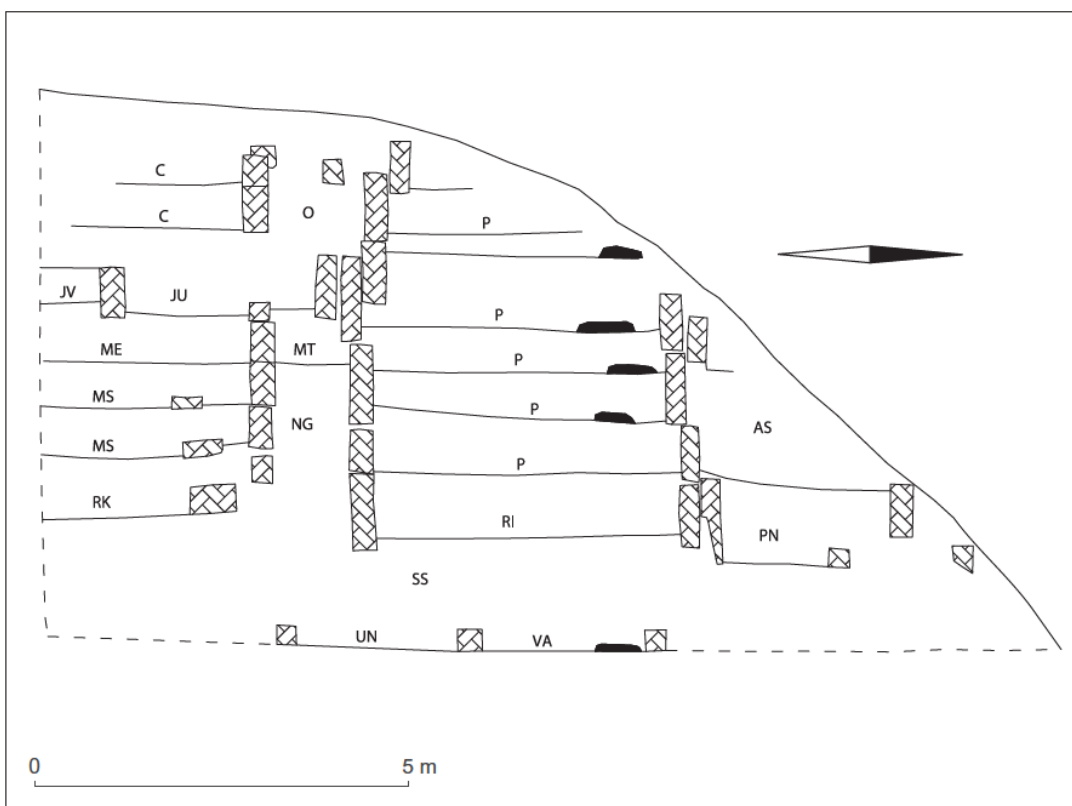
Table 5.1 Periodisation of Central Anatolia

Early Bronze Age	3000–2000 BC
Late Chalcolithic	4000–3000 BC
Middle Chalcolithic	5500–4000 BC
Early Chalcolithic	6000–5500 BC
Late Ceramic Neolithic	6500–6000 BC
Early Ceramic Neolithic	7000–6500 BC
Aceramic Neolithic	8500–7000 BC

1 Aşağıpınar	11 Hacılar	21 Yumuktepe	31 Göbekli Tepe
2 Hocaçeşme	12 Bademağacı	22 Köşk Höyük	32 Çayönü
3 Yarımburgaz	13 Höyücek	23 Musular	33 Kortik Tepe
4 Fikirtepe	14 Kuruçay	24 Aşıklı Höyük	34 Demircitepe
5 Ilıpınar	15 Orman Fidanlığı	25 Büyükkaya	35 Hallan Çemi
6 Kumtepe	16 Suberde	26 Büyük Güllücek	36 Güzir Höyük
7 Beşiktepe	17 Çatalhöyük (west)	27 Domuztepe	37 Tilkitepe
8 Ulucak	18 Çatalhöyük	28 Değirmen-tepe	
9 Latmos	19 Pınarbaşı	29 Cafer Höyük	
10 Beycesultan	20 Can Hasan	30 Nevalı Çori	

- Yüzeyde geniş ve tek katlı kerpiç yapılar
- Her evin bağımsız duvarları
- İki üç oda, muhtemelen ışık, çok az depo var
- Girişler damdan
- Evler arası iletişim, muhtemelen farklı yükseklikteki damlardan
- Mekan içinde ocaklar; zemin alt tabaka taş döşeli, üst tabaka kalın kilden
- Bazı yapıların içinde boydan boya hasır örgü
- Ölülerin bir kısmı evlerin içindeki basit çukurlara gömülmüş;
- 400 oda/70 gömü – mezarlık? – Ölüler cenin (hocker) pozisyonunda yatırılmış

- Sembolik anlatım veya betimlemeli sanat yok denebilecek kadar az.
- Kemikten yapılmış kemer tokaları, taş boncuklar

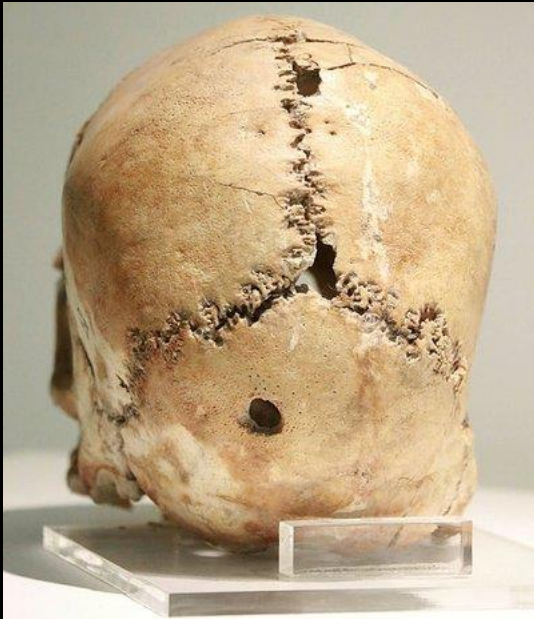

- yapıların kullanım ömrü 30/60 yıl
- nüfus 1500/2250

- Trepanasyon, 20/25 yaşlarında bir kadın, operasyondan sonra 1 hafta kadar yaşamaya devam ediyor.

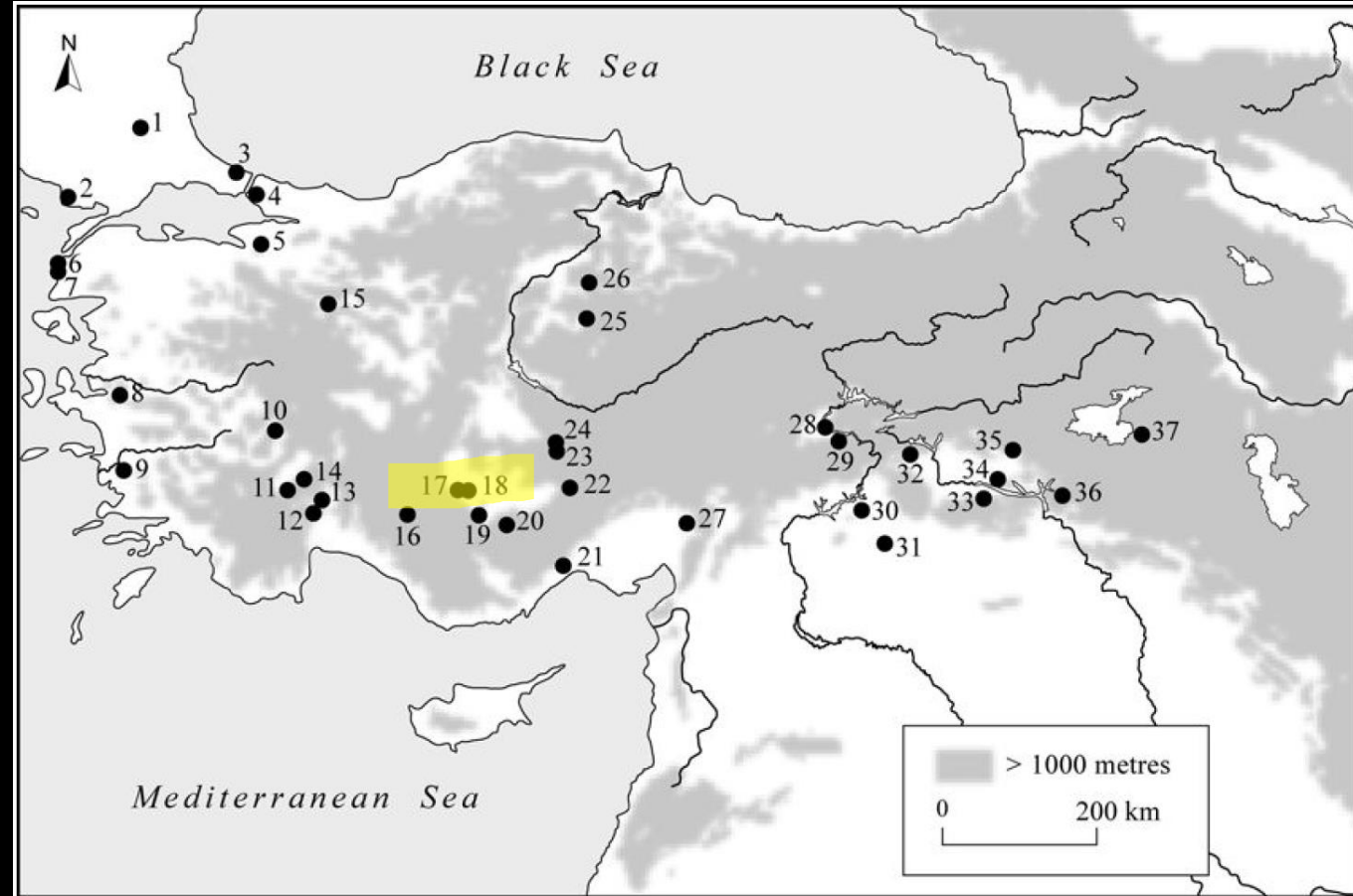
Çanak Çömleklİ Neolitik - Orta Anadolu

Çatal Höyük

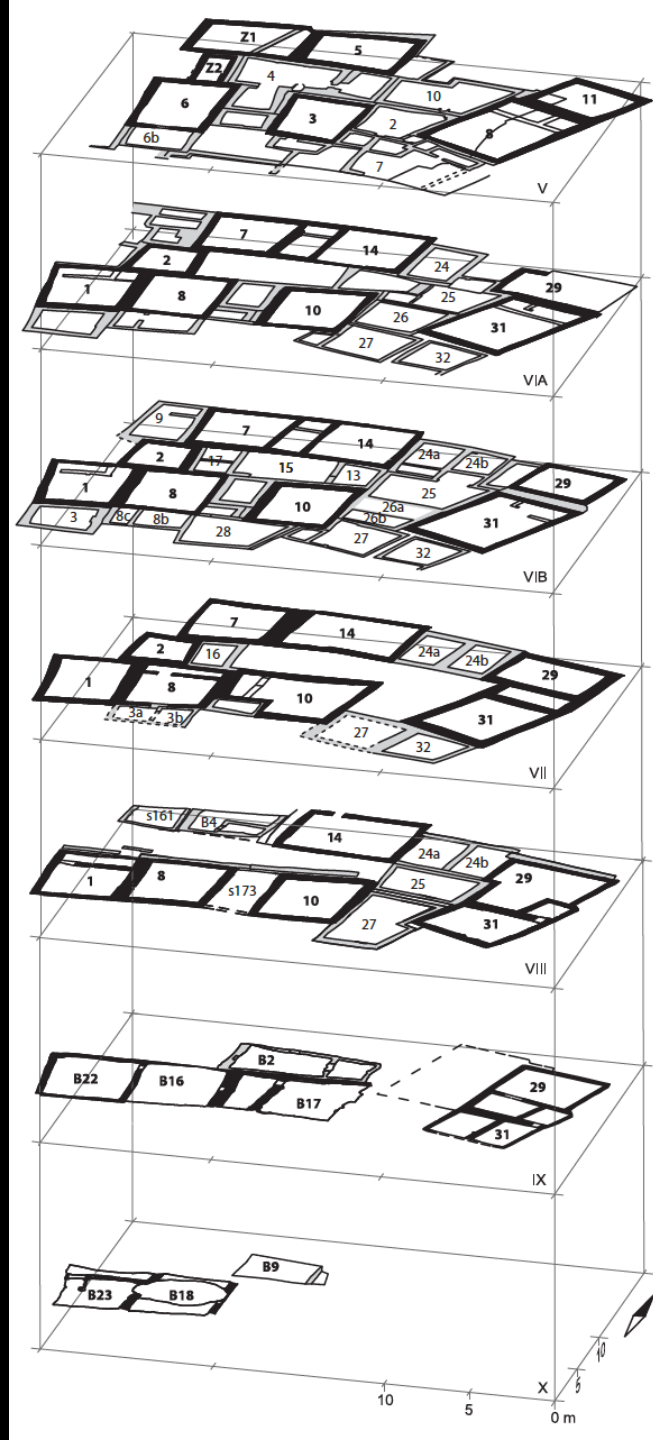
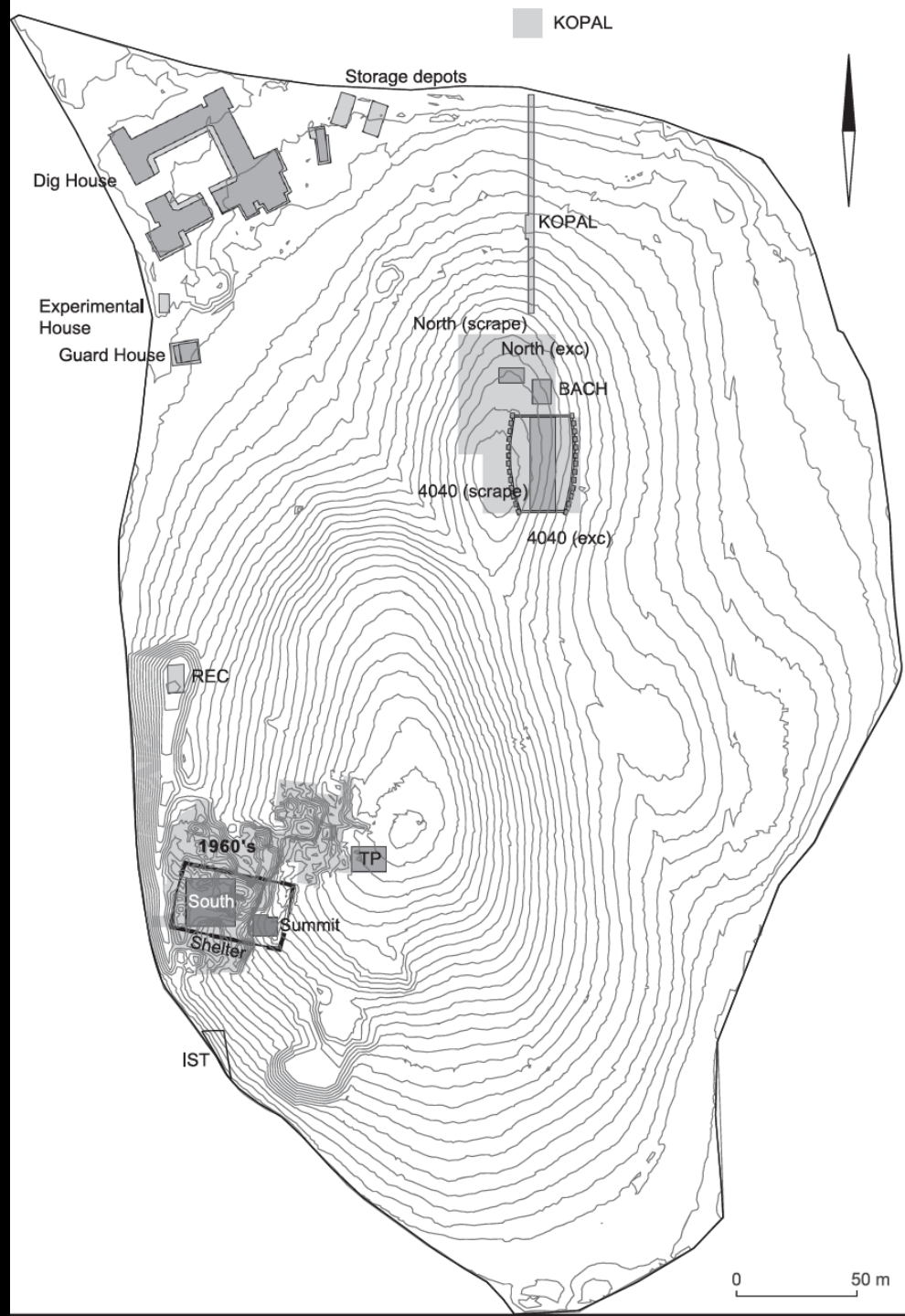
MÖ 7400-6000 – PN

Batı Höyük - Kalkolitik

- Her yapının ayrı duvarı
- Yapılara damdan giriliyor, merdivenler yapıların güney cephesinde
- Duvarlar ve tabanlar sıvalıdır.
- Yapı ölçüleri aynıdır. 40 m²
- Her yapıda mutlaka oturmak/uyumak için seki, tezgah, ocak bulunmaktadır.

1 Aşağıpınar	11 Hacılar	21 Yumuktepe	31 Göbekli Tepe
2 Hocaçeşme	12 Bademağacı	22 Köşk Höyük	32 Çayönü
3 Yarımburgaz	13 Höyücek	23 Musular	33 Kortik Tepe
4 Fikirtepe	14 Kuruçay	24 Aşıklı Höyük	34 Demircitepe
5 Ilıpınar	15 Orman Fidanlığı	25 Büyükkaya	35 Hallan Çemi
6 Kumtepe	16 Suberde	26 Büyük Güllücek	36 Güzir Höyük
7 Beşiktepe	17 Çatalhöyük (west)	27 Domuztepe	37 Tilkitepe
8 Ulucak	18 Çatalhöyük	28 Değirmentepe	
9 Latmos	19 Pınarbaşı	29 Cafer Höyük	
10 Beycesultan	20 Can Hasan	30 Nevalı Çori	

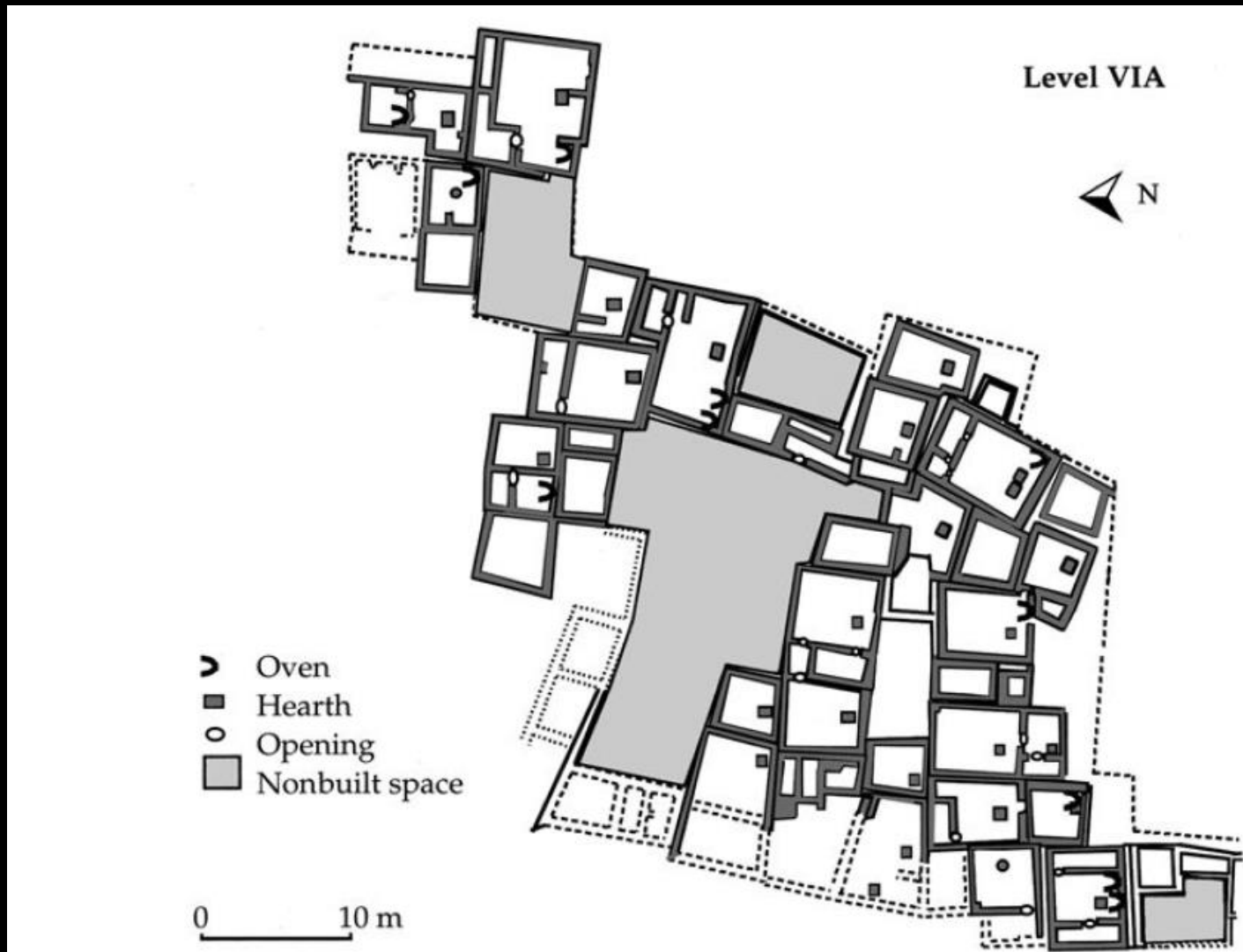
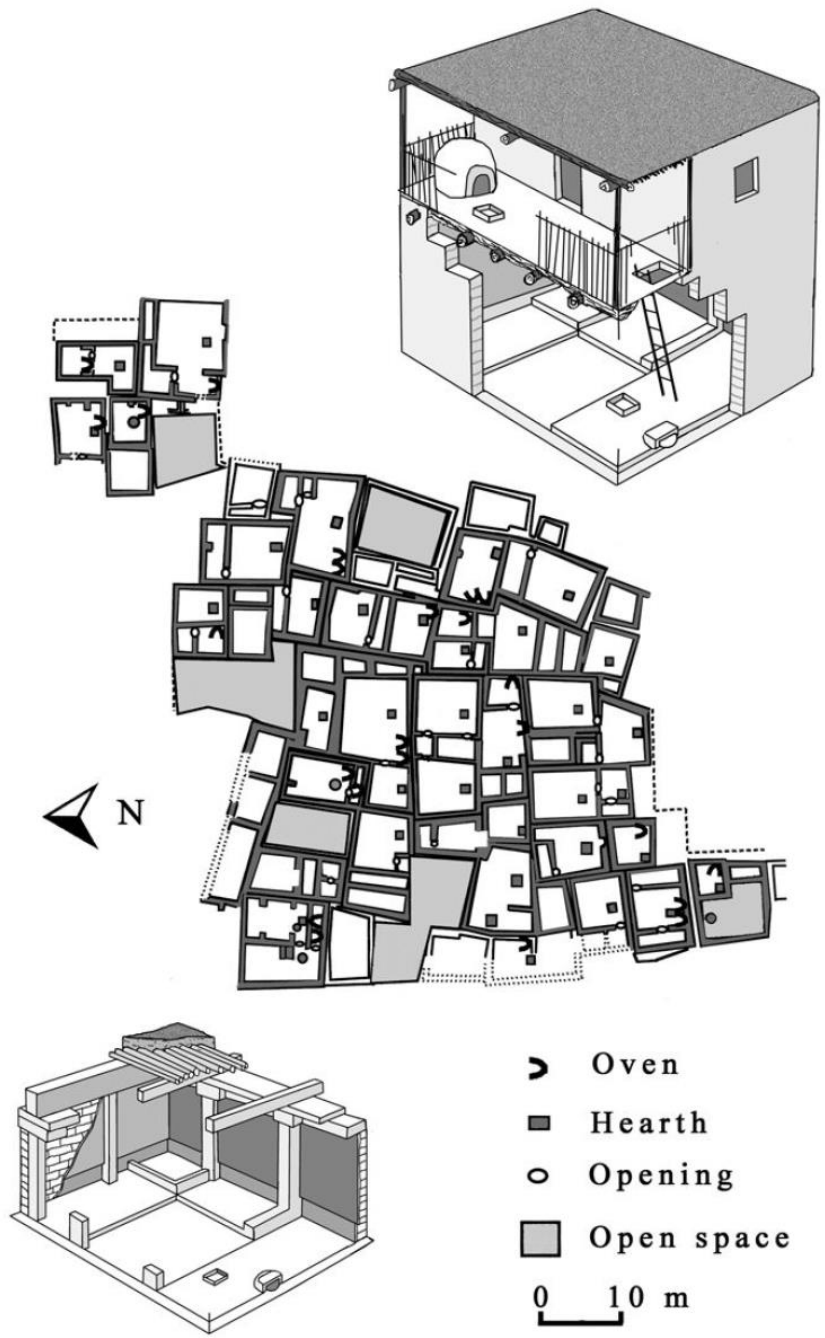
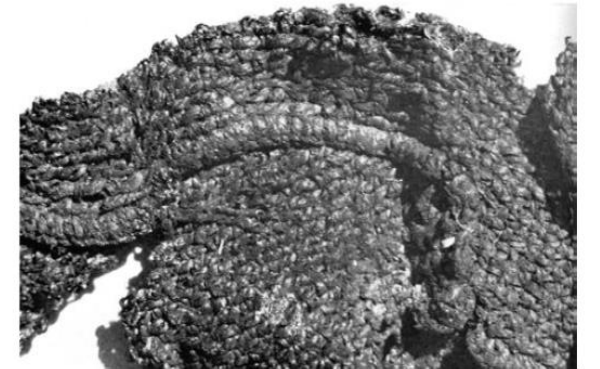
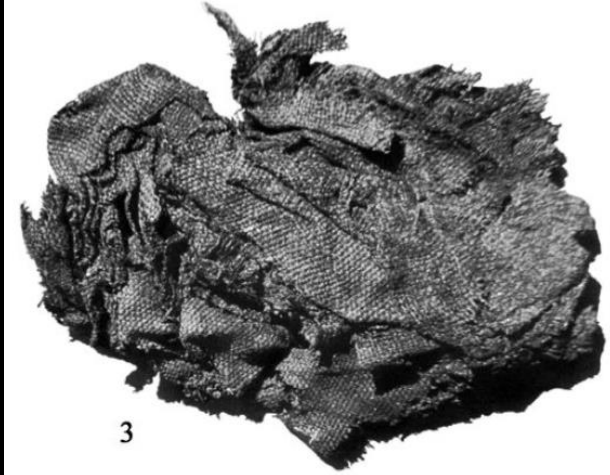
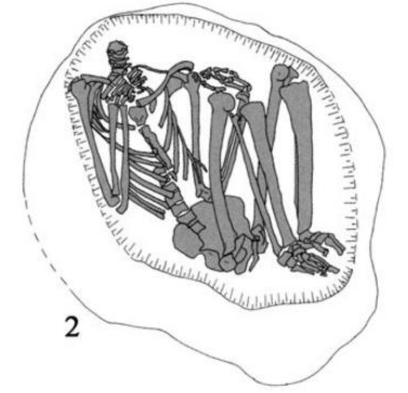

Figure 4.3 Plan of Çatalhöyük Level VIA (adapted from Cutting 2005 and Mellaart 1967)

MÖ 6500

Figure 4.2 Plan of Çatalhöyük Level VIB with reconstructions of two typical houses, one with an upper story (adapted from Cutting 2005 and Mellaart 1967)

Büyüme geriliği, diş çürümesi, siyah akciğer, kansızlık, ağır fiziksel etkinliklere ilişkin rahatsızlıklar

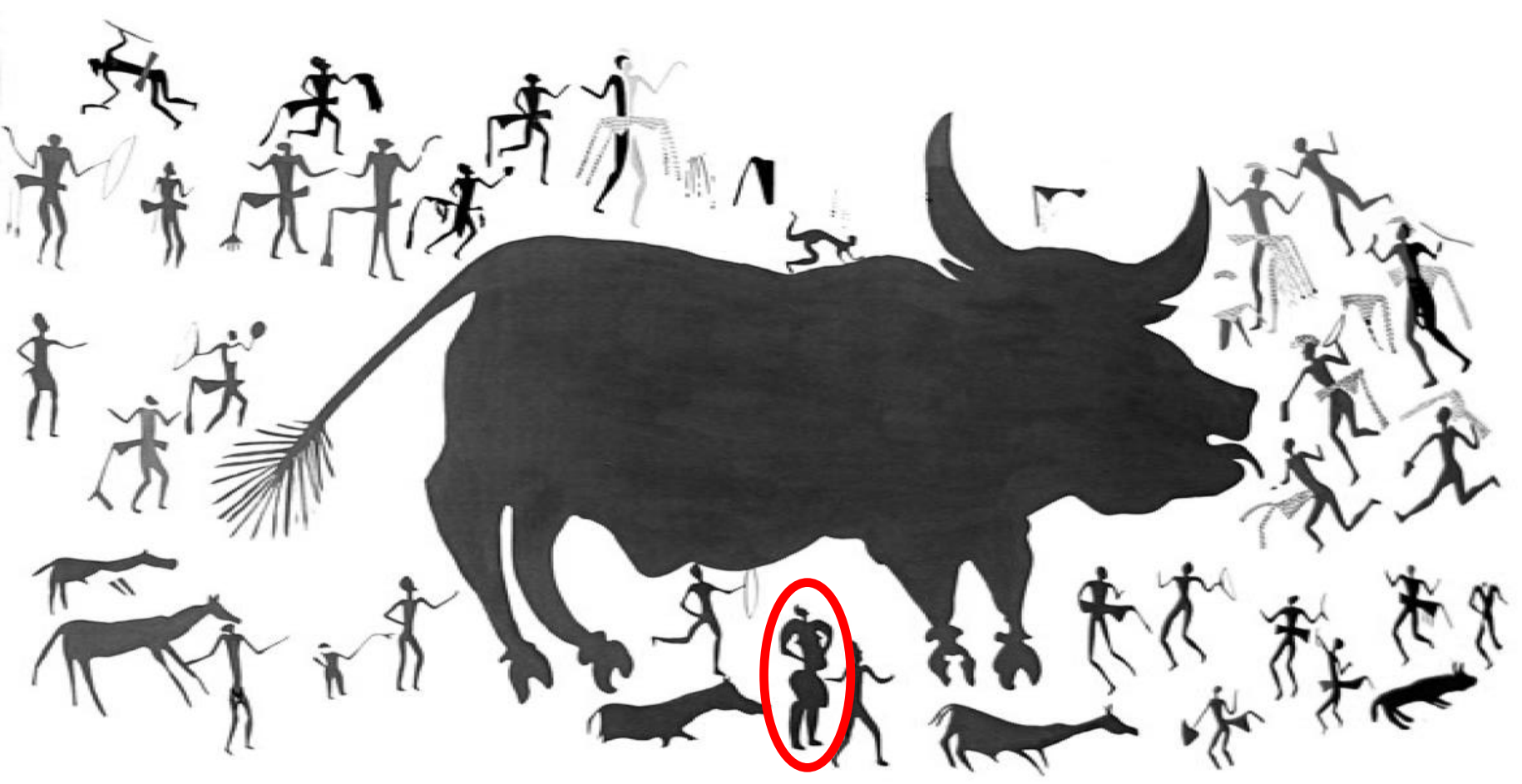

1 Plastered skull from Köşk Höyük (Photo: D. Johannes, courtesy Badisches Landesmuseum Karlsruhe). 2 Articulated burial without skull (adapted from Hodder 2006). 3 Woven cloth from House E VI, 1, at Çatalhöyük. 4 Detail of 3, showing weave and seam (Photos: courtesy the British Institute at Ankara)

3

HAYVAN KABARTMASI

Buluntu yeri: Göbeklitepe
PPN: MÖ 9.600 - 8.200
Kireçtaşı
U: 53.5cm, G: 45.0, K: 30.0cm
Ervarter No: G.T 10.47

HAYVAN KABARTMASI

Buluntu yeri: Göbeklitepe
PPN: MÖ 9.600 - 8.200
Kireçtaşı
U: 48.0cm, G: 41.5cm, K: 11.5cm
Ervarter No: 12047

HAYVAN KABARTMASI

Buluntu yeri: Göbeklitepe

PPN: MÖ 9.600 - 8.200

Kireçtaşı

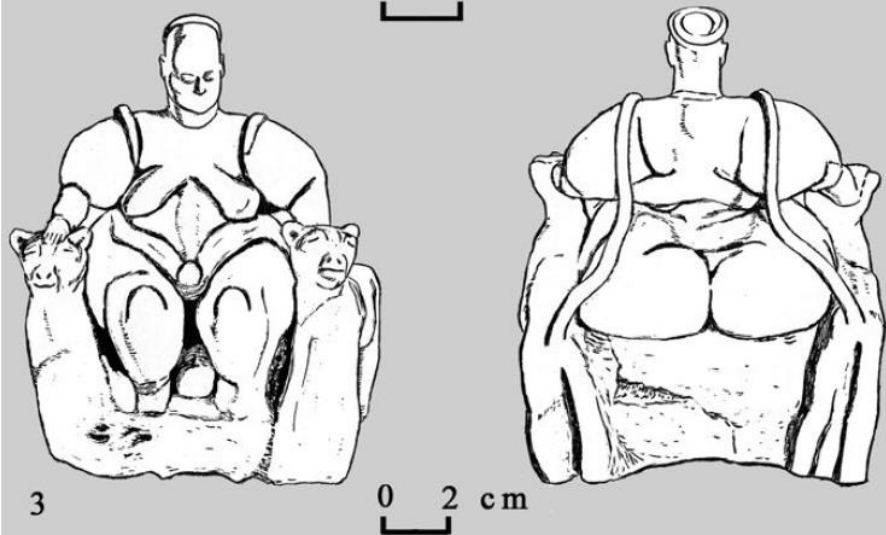
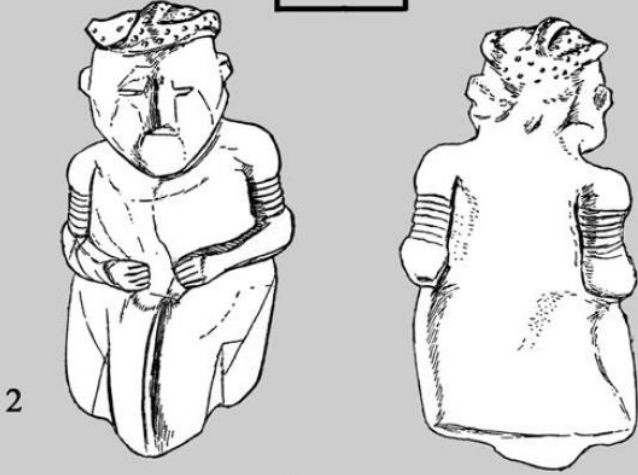
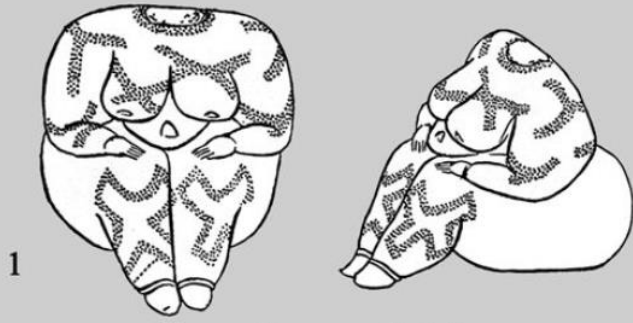
Y: 76.9cm, G: 73.5cm

Envanter No: 12048

- Kil figürinlerin varlığı üst seviyelerde artıyor.

- Yapı dolguları ve atık alanlarda bulunur. Mezarlarda bulunmaz.

İNSAN FIGÜRİNİ

Buluntu yeri: Göbeklitepe

PPN: MÖ 9.600 - 8.200

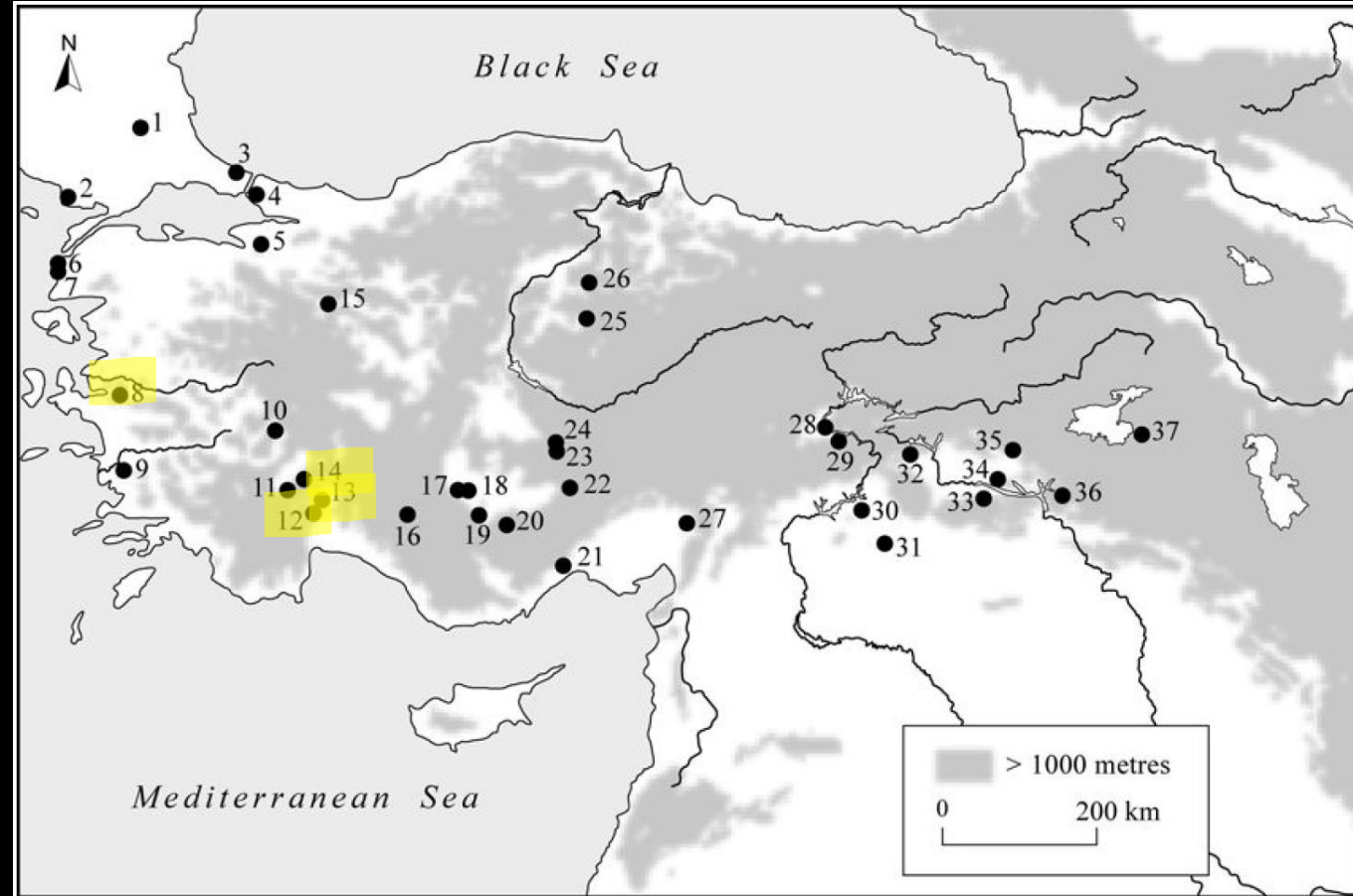
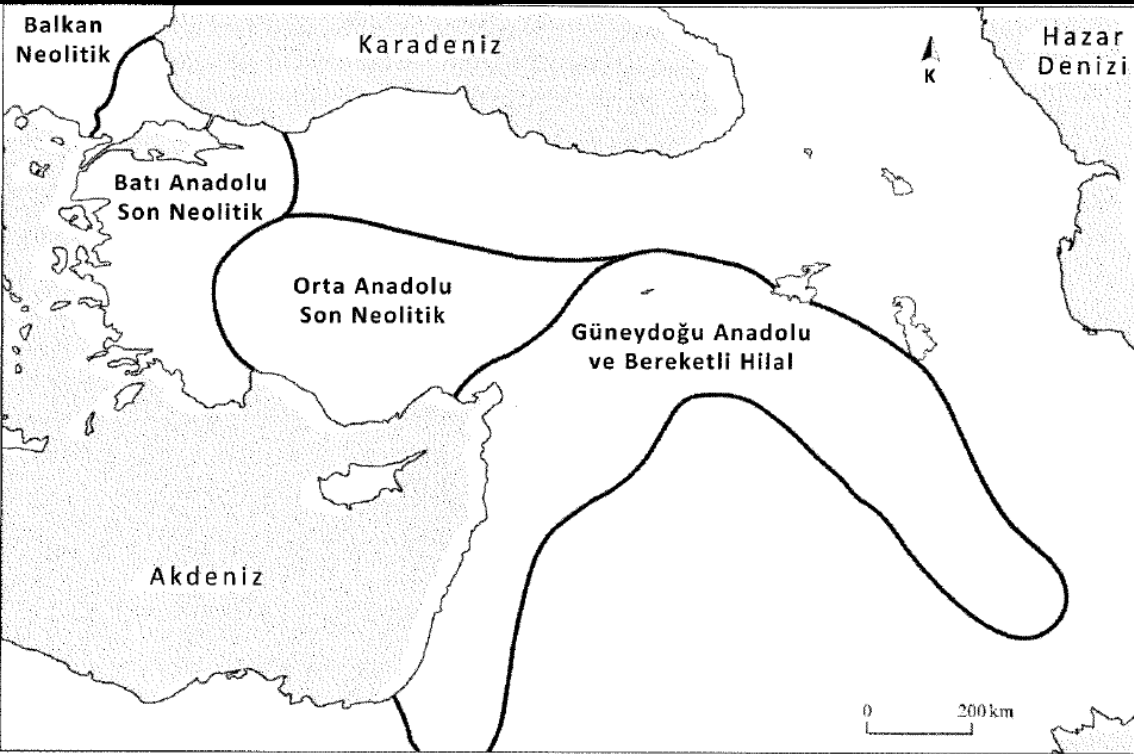
Nefrit

U: 5.1cm, G: 2.3cm, K: 2.7 cm

Envanter No: G.T 12.112

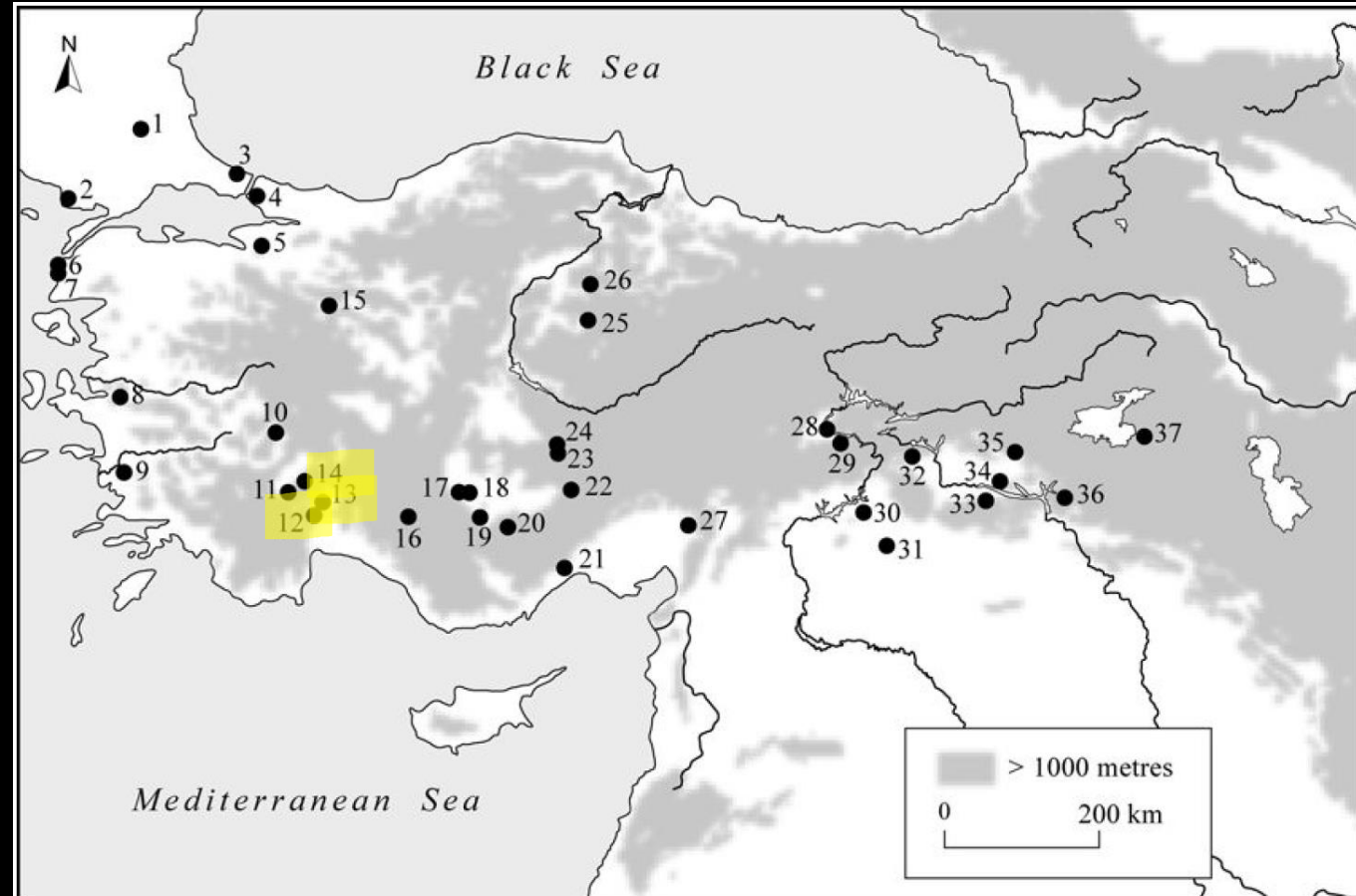
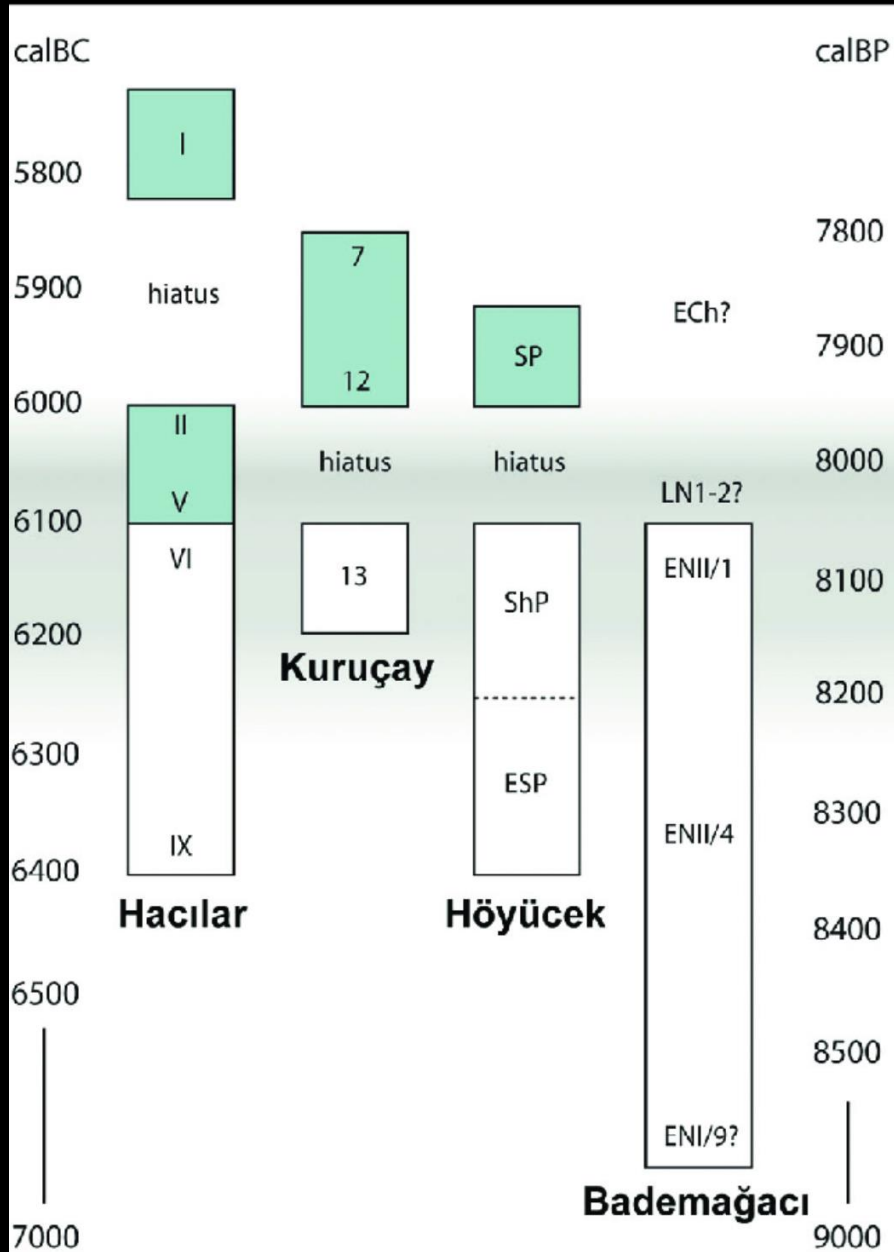

Çanak Çömleksiz Neolitik - Batı Anadolu

1 Aşağıpınar	11 Hacılar	21 Yumuktepe	31 Göbekli Tepe
2 Hocaçeşme	12 Bademağacı	22 Köşk Höyük	32 Çayönü
3 Yarımburgaz	13 Höyücek	23 Musular	33 Kortik Tepe
4 Fikirtepe	14 Kuruçay	24 Aşıklı Höyük	34 Demircitepe
5 Ilıpınar	15 Orman Fidanlığı	25 Büyükkaya	35 Hallan Çemi
6 Kumtepe	16 Suberde	26 Büyük Güllücek	36 Güzir Höyük
7 Beşiktepe	17 Çatalhöyük (west)	27 Domuztepe	37 Tilkitepe
8 Ulucak	18 Çatalhöyük	28 Değirmentepe	
9 Latmos	19 Pınarbaşı	29 Cafer Höyük	
10 Beycesultan	20 Can Hasan	30 Nevalı Çori	

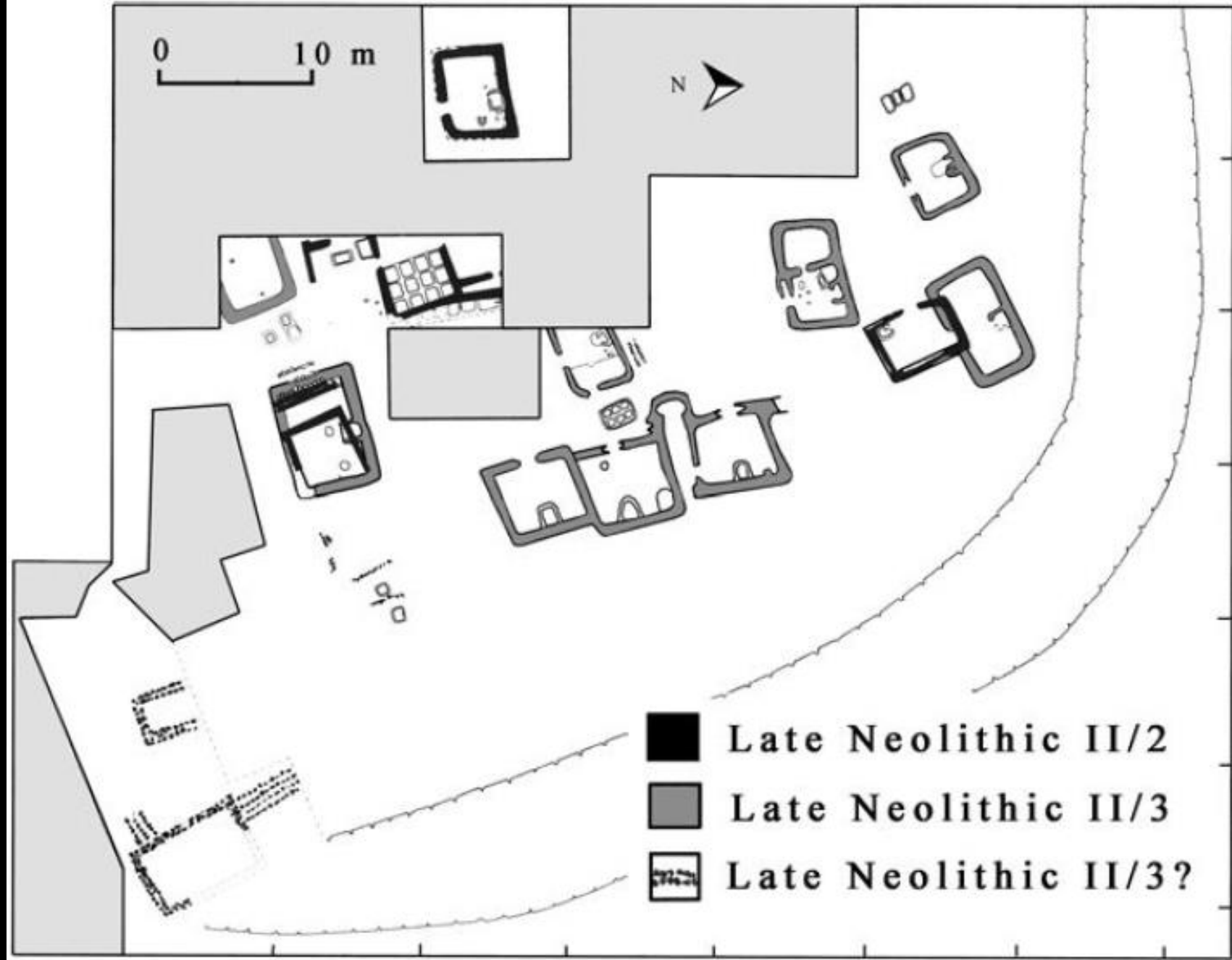
Çanak Çömleksiz Neolitik - Batı Anadolu

1 Aşağıpınar	11 Hacılar	21 Yumuktepe	31 Göbekli Tepe
2 Hocaçeşme	12 Bademağacı	22 Köşk Höyük	32 Çayönü
3 Yarımburgaz	13 Höyücek	23 Musular	33 Kortik Tepe
4 Fikirtepe	14 Kuruçay	24 Aşıklı Höyük	34 Demircitepe
5 Ilıpınar	15 Orman Fidanlığı	25 Büyükkaya	35 Hallan Çemi
6 Kumtepe	16 Suberde	26 Büyük Güllücek	36 Güzir Höyük
7 Beşiktepe	17 Çatalhöyük (west)	27 Domuztepe	37 Tilkitepe
8 Ulucak	18 Çatalhöyük	28 Değirmentepe	
9 Latmos	19 Pınarbaşı	29 Cafer Höyük	
10 Beycesultan	20 Can Hasan	30 Nevalı Çori	

Bağdemağacı

MÖ 7100-6100 - PPN
Antalya

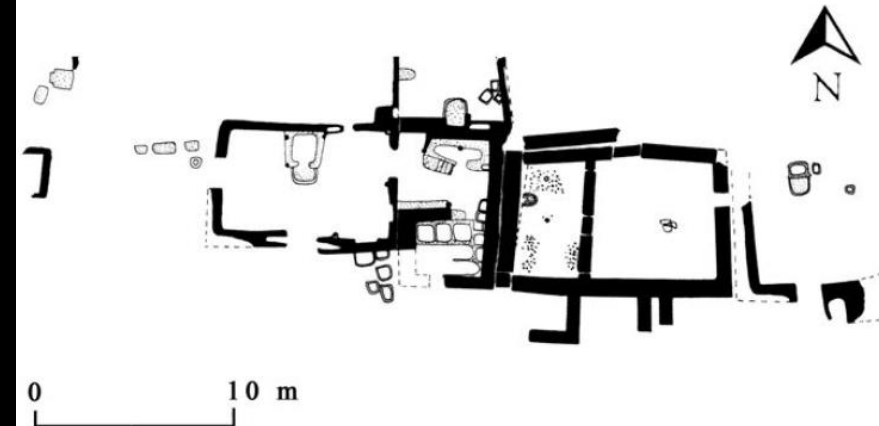
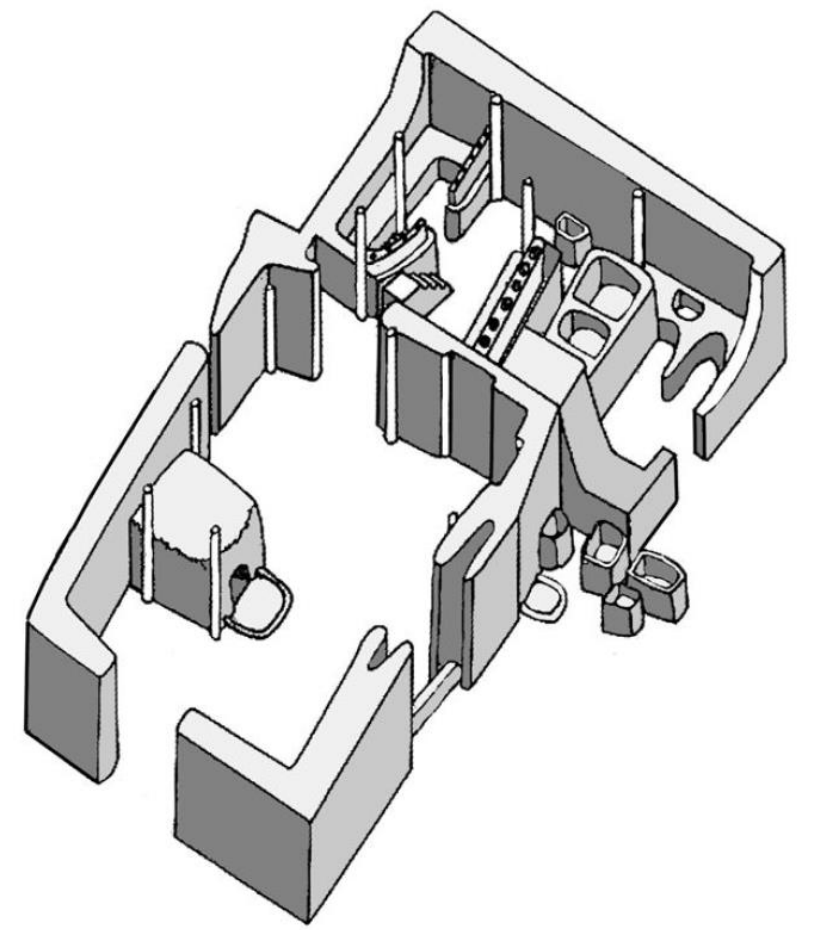

Plan of Late Neolithic Bademağacı, Level II (adapted from Duru 2007)

Höyücek

MÖ 6400/6100 - PPN

Burdur

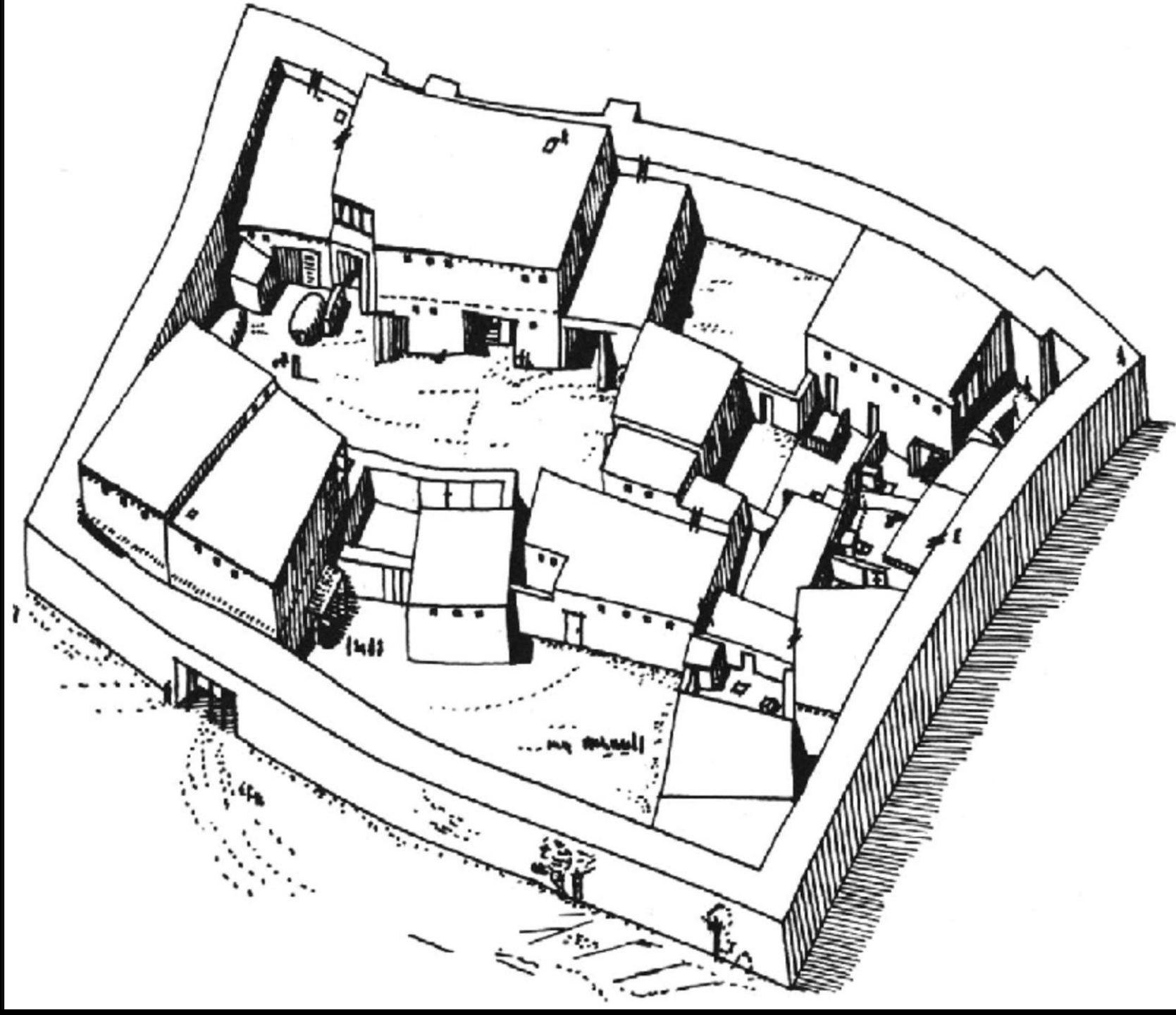
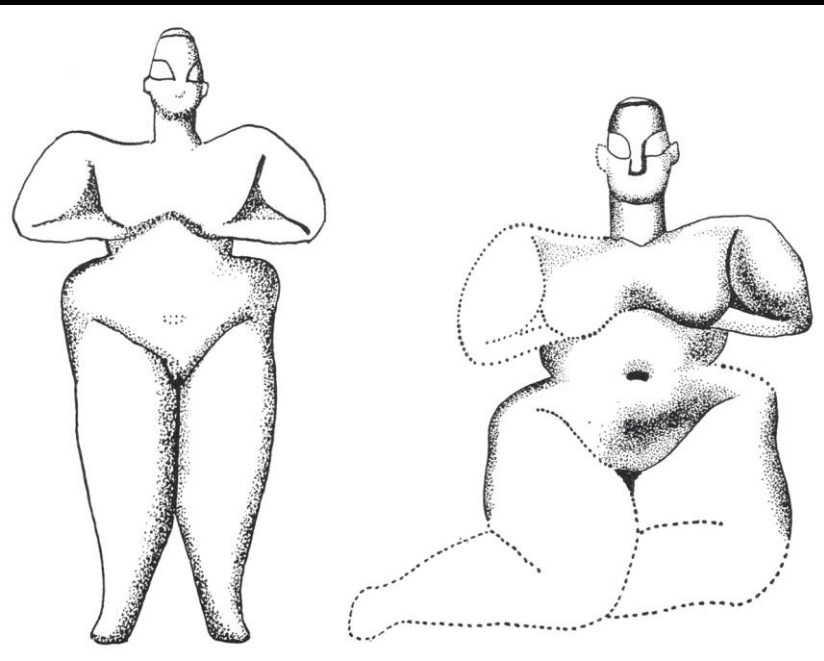

Reconstruction and plan of the Höyücek shrine (adapted from Duru 2007)

Hacılar

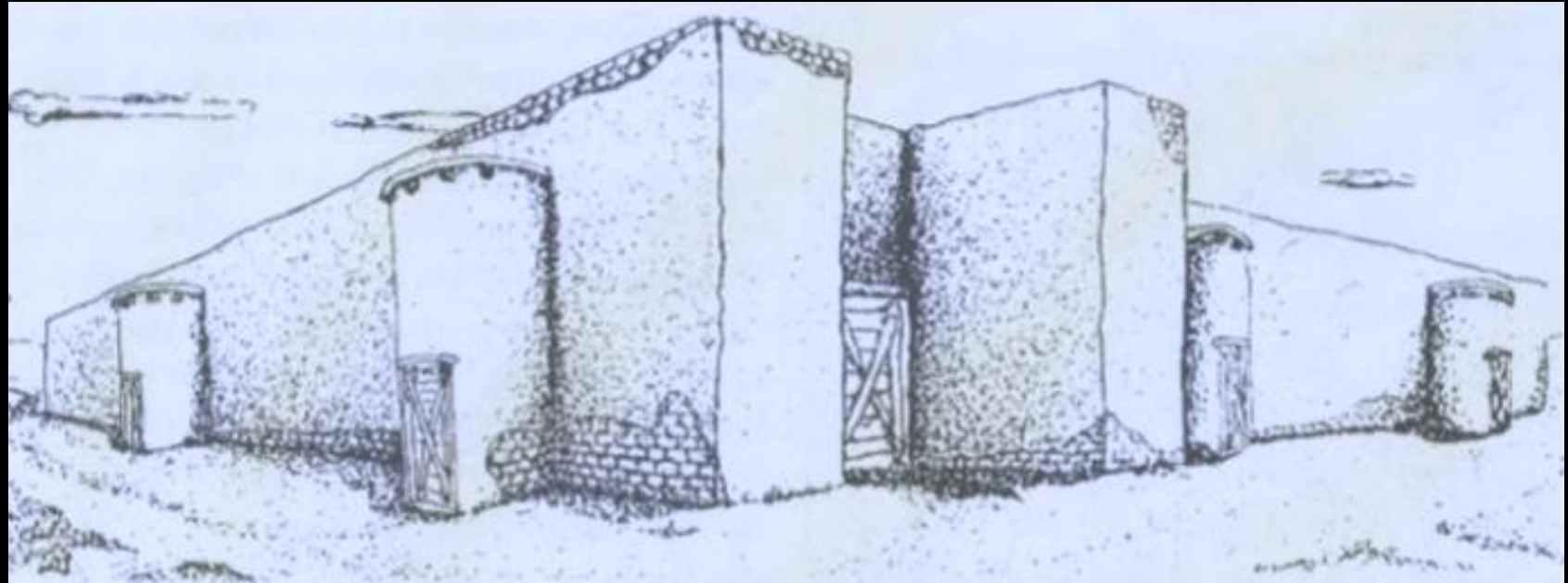
MÖ 6400-6000 - PPN

Burdur

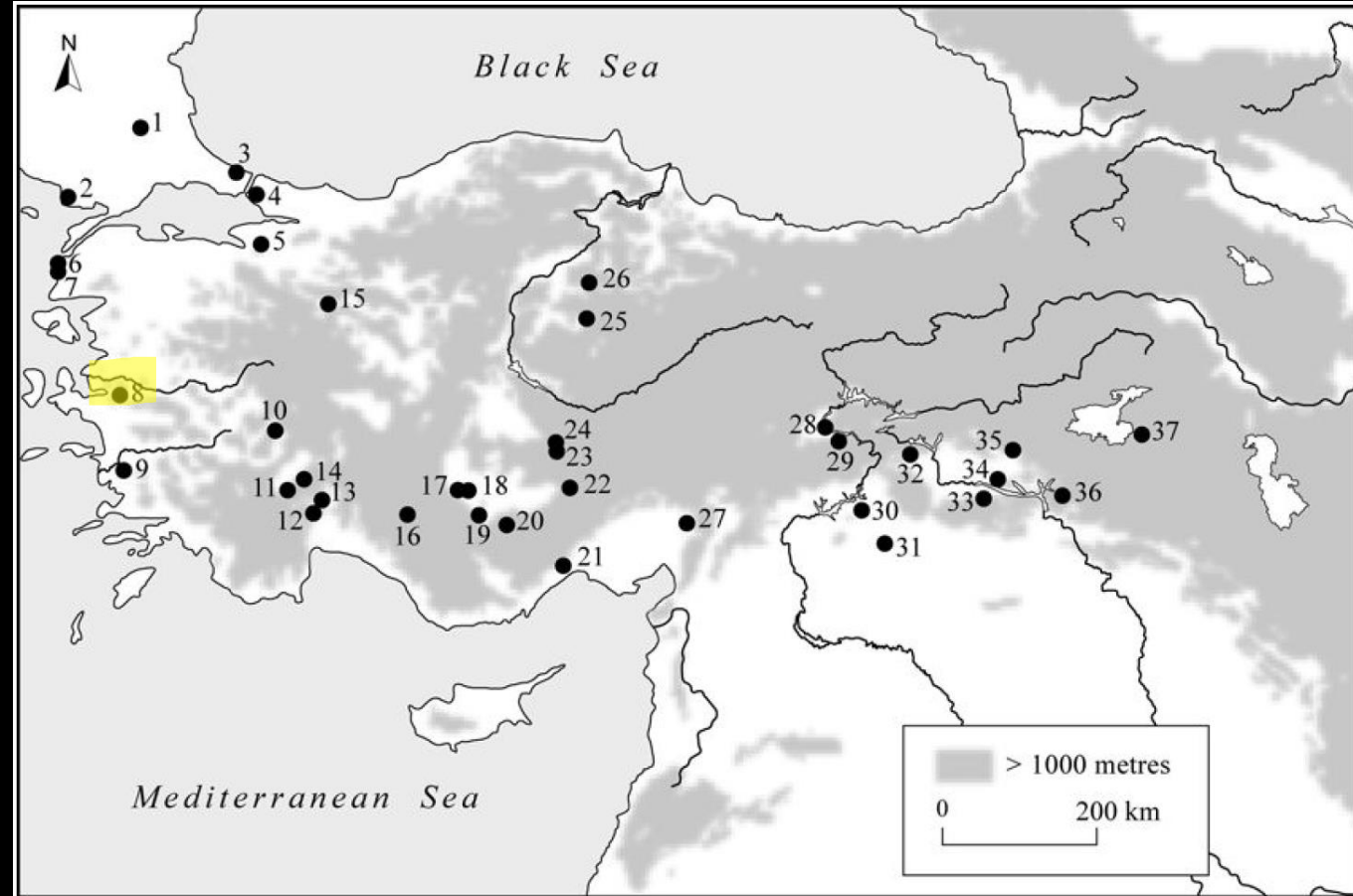
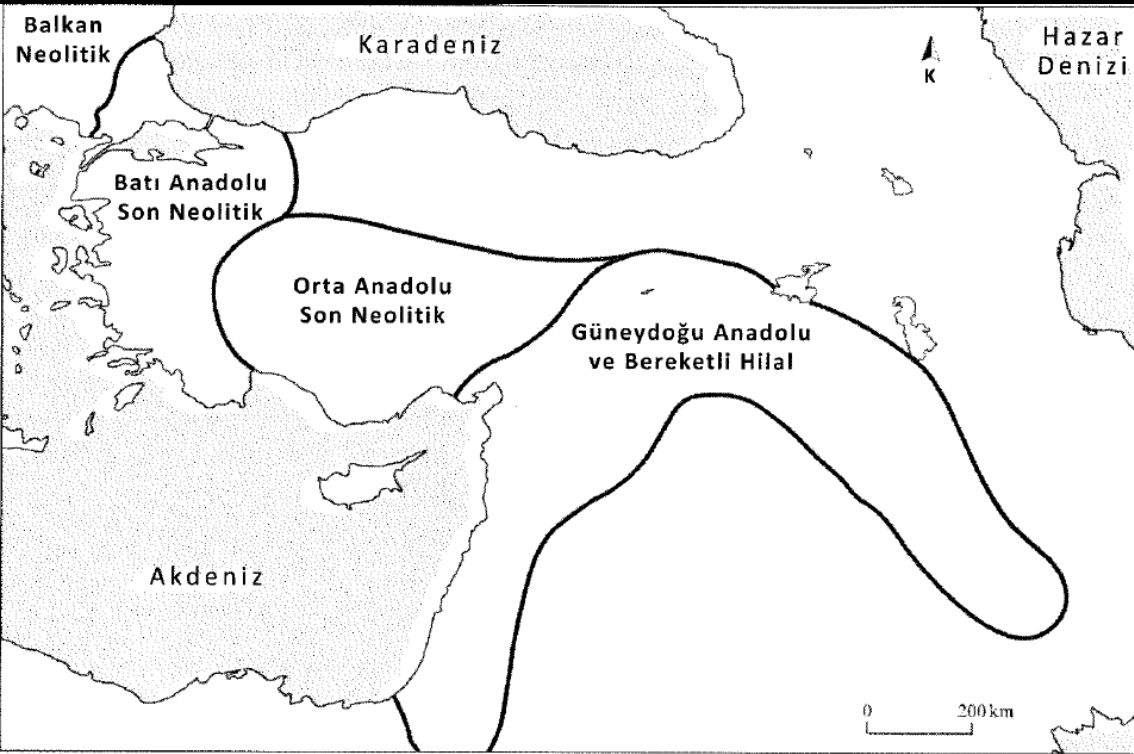

Kuruçay

MÖ 6200 - PPN
Burdur

Çanak Çömleksiz Neolitik - Batı Anadolu

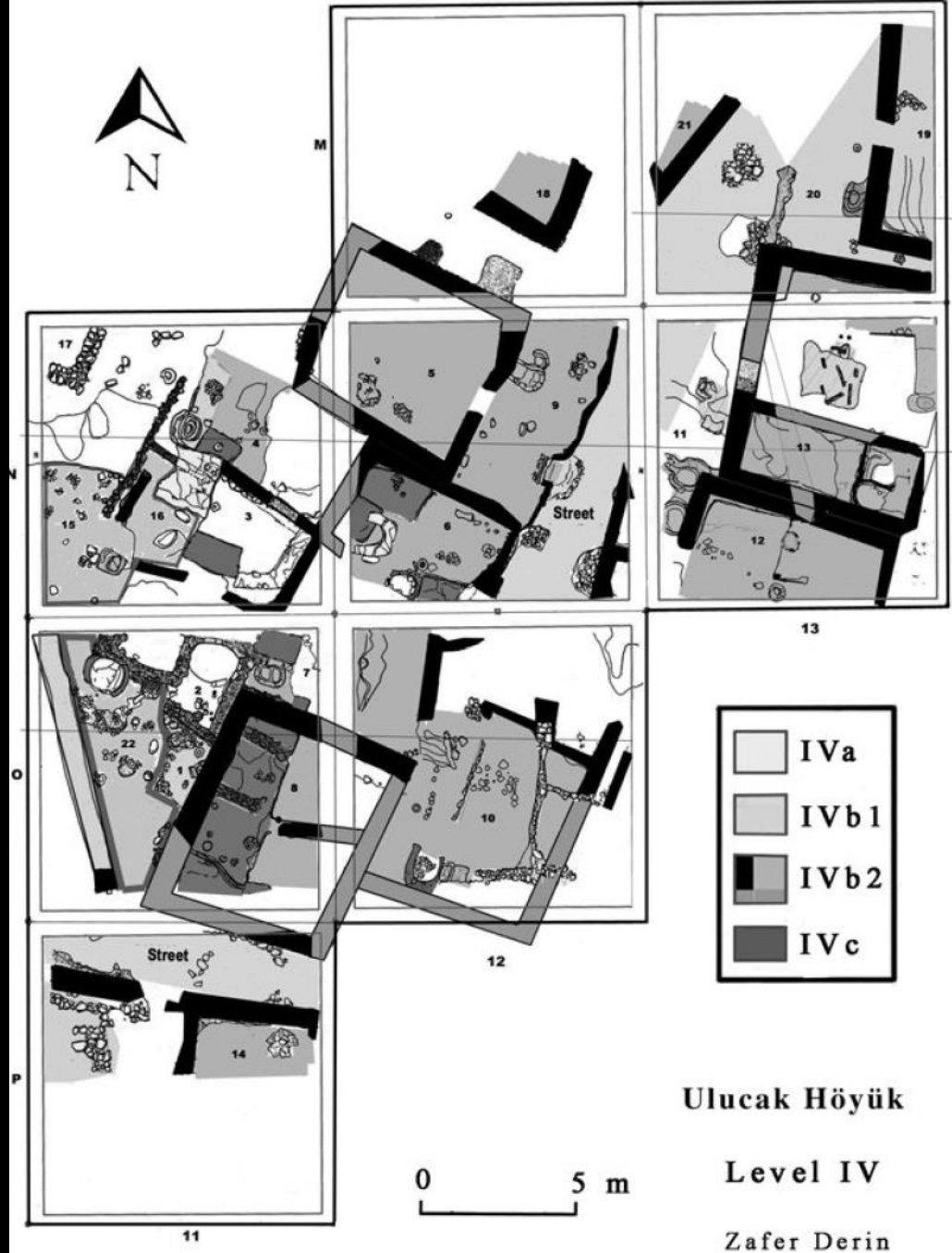

1 Aşağıpınar	11 Hacılar	21 Yumuktepe	31 Göbekli Tepe
2 Hocaçeşme	12 Bademağacı	22 Köşk Höyük	32 Çayönü
3 Yarımburgaz	13 Höyücek	23 Musular	33 Kortik Tepe
4 Fikirtepe	14 Kuruçay	24 Aşıklı Höyük	34 Demircitepe
5 Ilıpınar	15 Orman Fidanlığı	25 Büyükkaya	35 Hallan Çemi
6 Kumtepe	16 Suberde	26 Büyük Güllücek	36 Güzir Höyük
7 Beşiktepe	17 Çatalhöyük (west)	27 Domuztepe	37 Tilkitepe
8 Ulucak	18 Çatalhöyük	28 Değirmentepe	
9 Latmos	19 Pınarbaşı	29 Cafer Höyük	
10 Beycesultan	20 Can Hasan	30 Nevalı Çori	

Ulucak

MÖ 6850/5460

İzmir
Bornova

Plan of Late Neolithic Ulucak Höyük, Level IV (adapted from Çilingiroğlu et al. 2004)

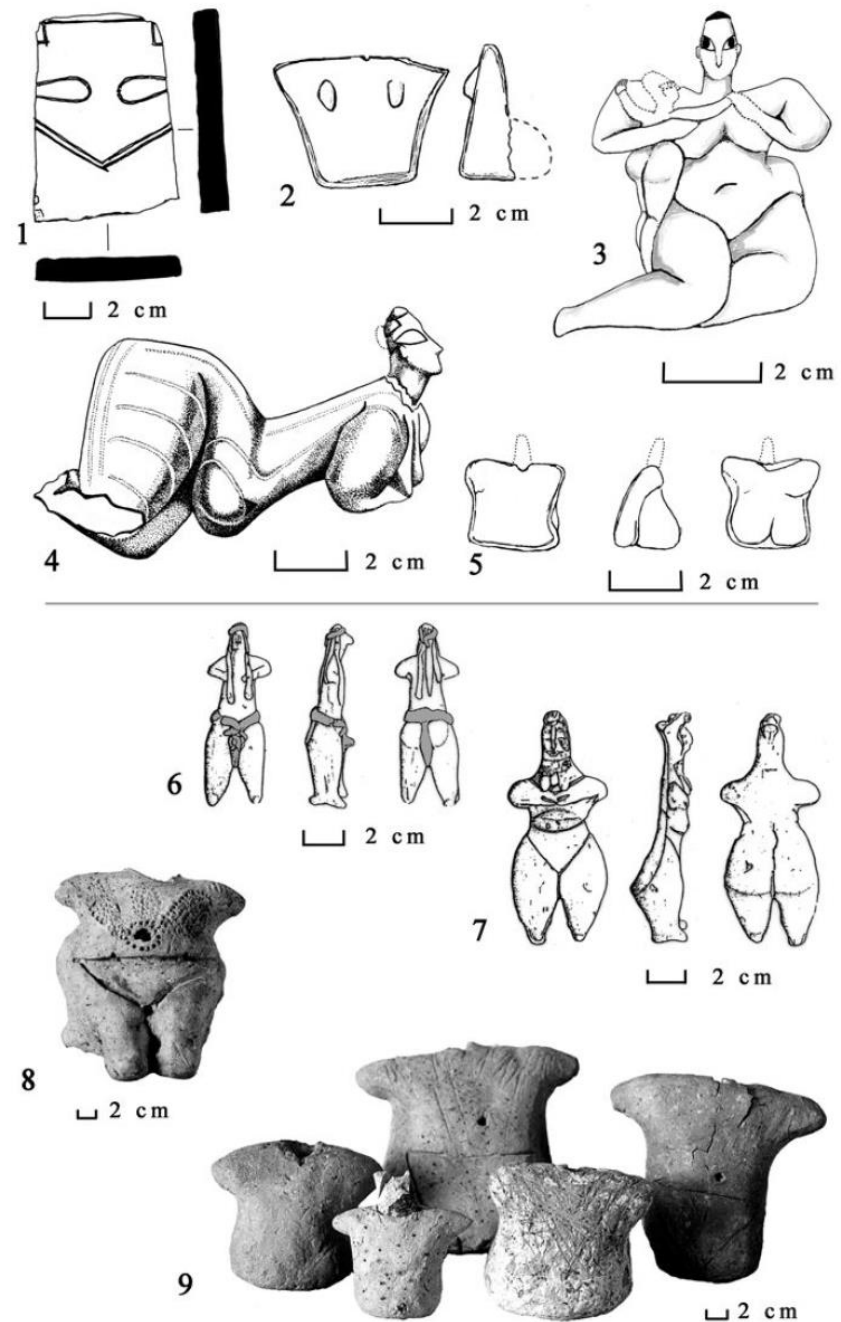
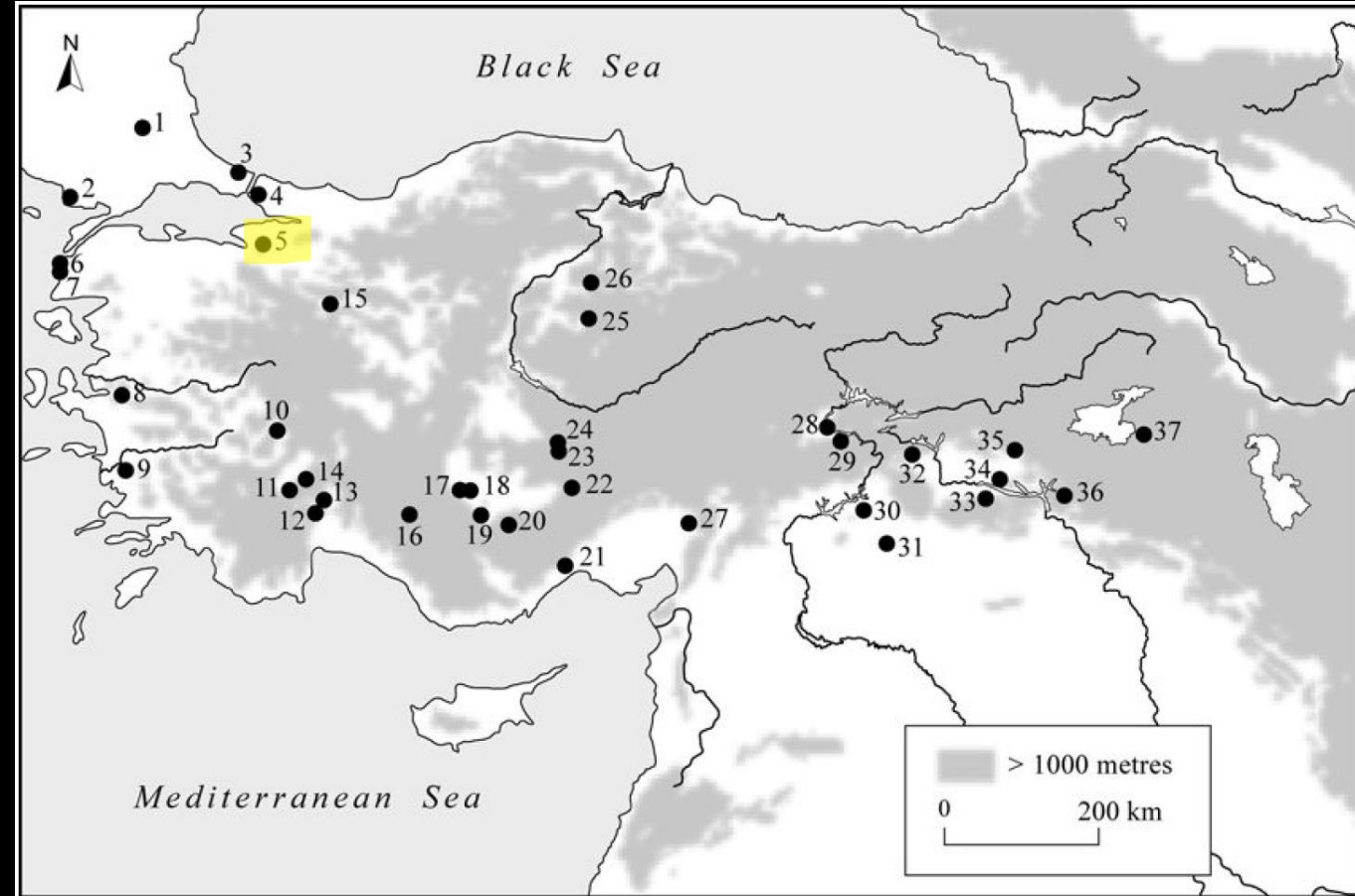
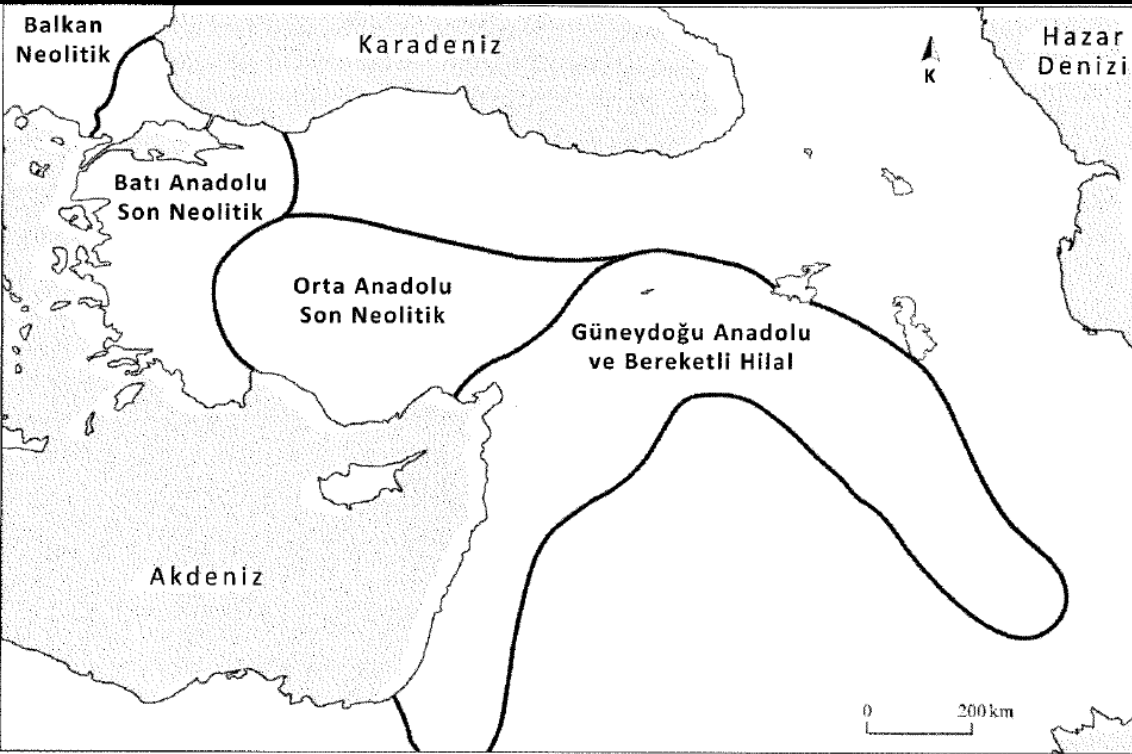

Figure 4.11 Figurines from western Anatolia: Hacilar: 1 Stone plaque. 2 Figurine. 3, 4 Statuettes. 5 Schematic figurine (adapted from Mellaart 1970a). 6, 7 Ulucak (adapted from Çilingiroğlu et al. 2004). 8, 9 Höyücek (Photos: courtesy Refik Duru)

Çanak Çömleksiz Neolitik - Batı Anadolu

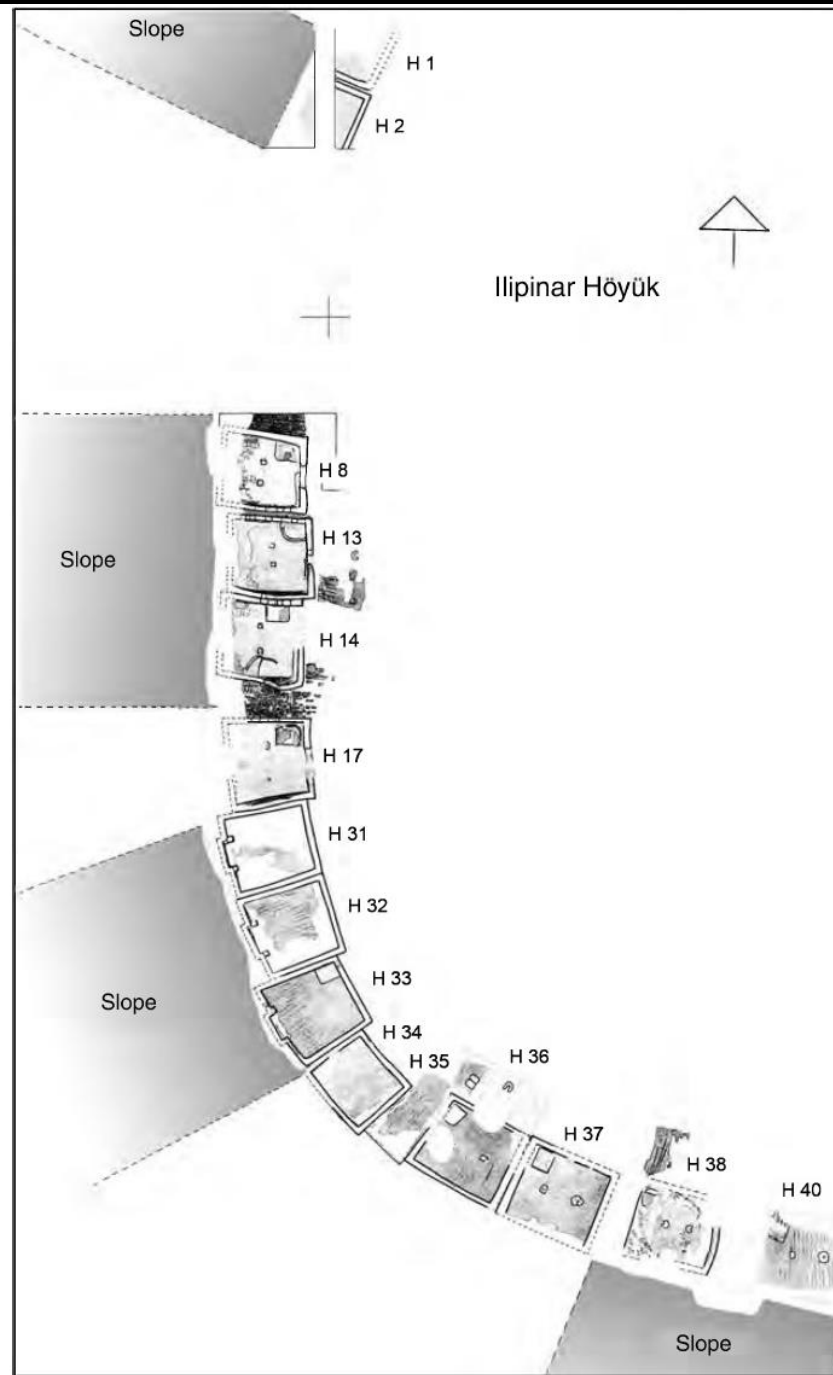

1 Aşağıpınar	11 Hacılar	21 Yumuktepe	31 Göbekli Tepe
2 Hocaçeşme	12 Bademağacı	22 Köşk Höyük	32 Çayönü
3 Yarımburgaz	13 Höyücek	23 Musular	33 Kortik Tepe
4 Fikirtepe	14 Kuruçay	24 Aşıklı Höyük	34 Demircitepe
5 Ilıpınar	15 Orman Fidanlığı	25 Büyükkaya	35 Hallan Çemi
6 Kumtepe	16 Suberde	26 Büyük Güllücek	36 Güzir Höyük
7 Beşiktepe	17 Çatalhöyük (west)	27 Domuztepe	37 Tilkitepe
8 Ulucak	18 Çatalhöyük	28 Değirmentepe	
9 Latmos	19 Pınarbaşı	29 Cafer Höyük	
10 Beycesultan	20 Can Hasan	30 Nevalı Çori	

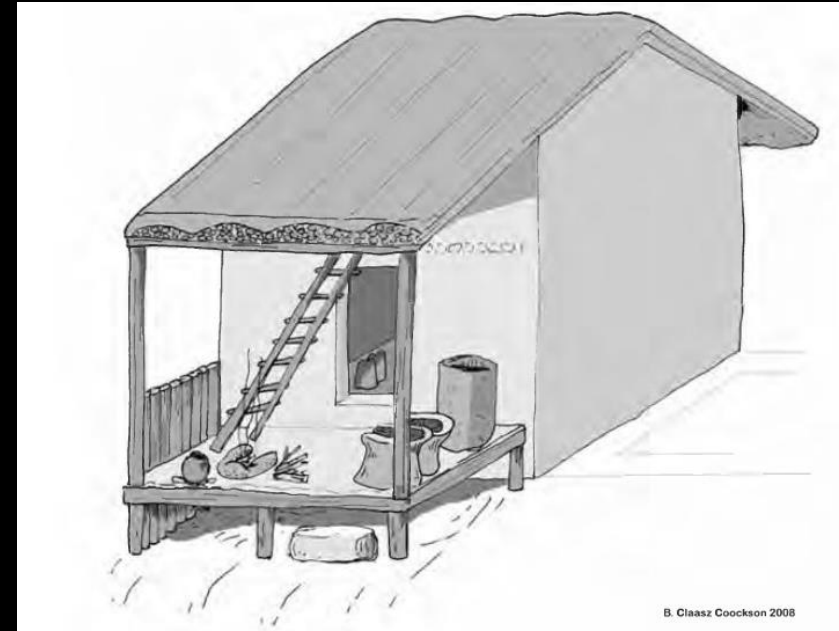
Ilıpınar

MÖ 6000

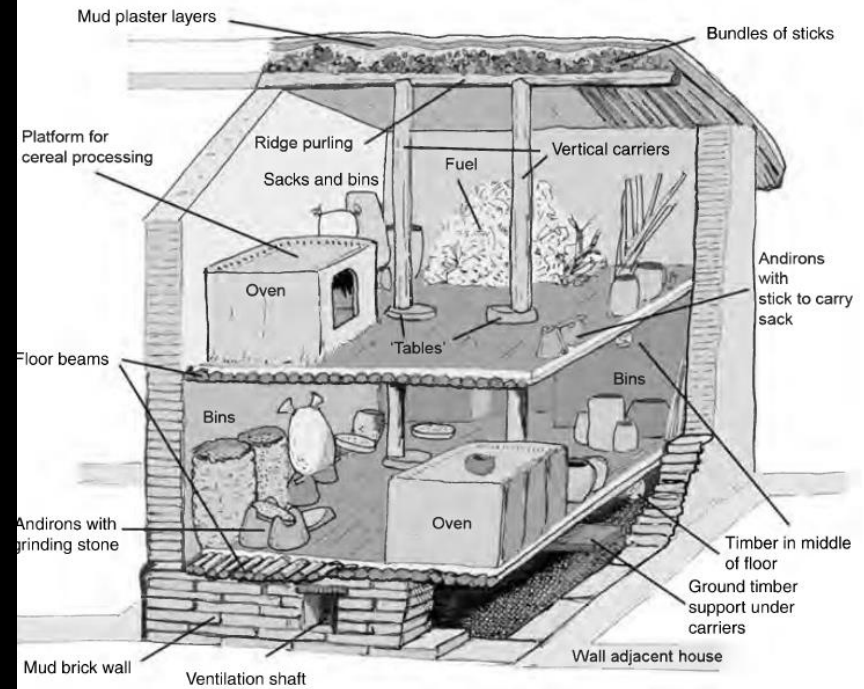
İzmit

Plan of Ilıpınar Level VI (after Roodenberg and Alpaslan Roodenberg 2008)

B. Coockson 2008

Exterior and interior view of a mud brick house of Ilıpınar VI (after Coockson 2008)

www.arkeoakademi.com

[/arkeo.akademi](https://www.instagram.com/arkeo.akademi)

[/@arkeoakademi](https://www.youtube.com/@arkeoakademi)

İlk - Orta Kalkolitik (MÖ 6.000-4.000)

Tarım devrimi ile Kent devrimi arasındaki geçiş